

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod žez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravištvega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. pettivrsta (72mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Ljubljansko barje.

Ivan Hribar že od nekdanj ni hodil k Tavčarju v šolo. Vedno mu dela preglavice in zato je tudi prišlo tako daleč, da ima kranjska liberalna stranka Janovo lice to se pravi, dva: enega, ki kaže vpokojenega Tavčarja v svoji gorjanski odkritosrčnosti in robatosti, drugega pa, ki se ti smehlja nasproti v podobi Hribarjevi in je kakor ravno kaže vreme, zdaj krščansosocialen, zdaj svobodomiseln. Hribar qui rit et Hribar qui pleure; to sta dve poglavji, o katerih se da mnogo pisati. Včeraj je Hribar, ki se mora še posluževati »Naroda«, ker še nima »Časa«, pokazal svoje drugo lice: Hribar qui pleure, Hribar, ki se joče, proklinja, in obupuje. V včerajšnjem uvodnem članku vali namreč krivdo, da je barje poplavljenno, na — klerikalce. Mi vemo nekaj še hujšega: vsled vednega deževja se je nedavno oddrobila strešna opeka in je padla na glavo mirnemu rentirju Janezu Počivavniku ter ga ubila. Krivi so tega — klerikalci. Toda šalo na stran: »Narodov« uvodni članek bi bil perfiden, ako bi ne kazal tolike nevednosti v zadevi, za katero se gre, da je čisto izključeno, da bi se »klerikalcev« prijele »Narodove« kletve. Stvar je ta: Hribar se ni informiral pri Tavčarju, ki je deželni odbornik in bi mu bil lahko povedal, kako stoji stvar zaradi barja.

»Slovenski Narod« je včeraj pisal: »Že več ko sto let je na dnevnem redu problem osušenja Barja, a ne pride naprej. . . . Toda pač. Problem je že rešen. Po mnogoletnem delu je obveljal konečno načrt za osušenje ljubljanskega Barja. Z veseljem so to pozdravili vsi, ki jim je mar blagor dežele in njenega prebivalstva. Najbolj gostobesedni so bili klerikalni poslanci. Kar solze so pretakali same radosti.

Že letos na spomlad je bilo vse dozorelo v toliko, da bi se bilo lahko takoj začelo z delom. Treba je bilo samo, da deželni zbor dovoli denar za deželni prispevek za osušenje. Vlada je bila tudi takoj pripravljena sklicati deželni zbor, da reši to, ali klerikalci tega niso hoteli.

Vlada, narodno-napredna stranka, Nemci — vsi so bili za to, da se skliče deželni zbor v namen, da dovoli denar za osušenje barja, a klerikalci so to preprečili, rekši, da se tudi tako nujno in važno delo, kakor je osušenje Barja, ne sme prej začeti, dokler ni sklenjena taka volivna reforma, kakršno zahtevajo klerikalci.

Seveda je zmagala trma klerikalcev, ki jim je bilo več za njih strankarske namene, kakor za občno korist, ki jim za usodo, za srečo, imetje in življenje tisočev Barjanov ni bilo toliko, kakor za kak mandatek.

Osuševanje Barja bi se bilo lahko začelo že letos in delo bi bilo v teh mesecih brez

dvoma že toliko napredovalo, da bi letošnja povodenj ne bila mogla postati za Barjane taka nesreča, kakor je sedaj.

Zato, sklepa »Narod«, vzdigajo tisoči pesti in pošiljajo iz obupa in srda izvirajoče kletve proti nebu in tisoči kolnejo črno bando, ki je pod poveljstvom ljubljanskega škofa onemogočila osušenje barja.

Vse je tukaj, da se naredi članek za »Narod«. Črna banda, volivna reformna za deželni zbor in ljubljanski škof. Toda, če bi bil Hribar vprašal Tavčarja, kako je z ljubljanskim Barjem, bi bil sledeče izvedel:

Minoli ponedeljek, 7. t. m. je zborovala komisija za osušenje Barja, sestavljena iz zaupnikov vlade, deželnega odbora, glavnega močvirskega odbora in ljubljanskega mesta. Presojale so se došle prošnje kompetentov za stavbeno vodstvo in odbor je naprosil delegata poljedelskega ministrstva, dvornega svetnika Markusa, da ukrene vsj potrebno, da prevzame ta prevažni posel tehnik, da se bodo mogla takoj razpisati dela, ki so proračunana na 4.260.000 K. Istotako se je razpravljalo o dopisu na mestni magistrat v zadevi mostov, ki se imajo vsled poglobljenja struge Ljubljanice na novo napraviti. Zanimalo bo gotovo vsakega, kako je ta komisija, ki ima izvršitev osušenja Barja, sestavljena. Poljedelsko ministrstvo zastopa dvorni svetnik Markus, deželno vlado vladni svetnik Lashan, ki je tudi referent in stavbeni svetnik Paulin. Deželni odbor zastopajo: deželni glavar pl. Detela, deželni odbornik Povše, deželni stavbeni svetnik Klinar. Glavni močvirski odbor njega načelnik, nadinženir Jos. Lenarčič, mesto ljubljansko pa svetovalec Šubic. Tej komisiji predseduje deželni predsednik in vsa opravila stekajo se pri deželni vladi, kjer bo tudi pisarna osrednjega odbora vsega osuševalnega dela. Ko nastopi stavbeni vodja svojo službo, ukrenilo se bo vse za takojšnji razpis vseh del tako, da se bo z novim letom 1908 že vršilo veliko kulturno delo, ker zadeva glede v to potrebnega denarja je z ministrstvom in prizadetimi faktorji že popolnoma dogovorjena in dognana in se prično z januarjem l. 1908 že vplačila na pet let razdeljenih obrokov-vplačil državnega, deželnega prispevka, kakor tudi onega, ki prispevajo prizadeti, to je Barjani in mesto ljubljansko.

Zdaj je pač dovolj jasno, kako je z Barjem. Edino zasluga S. L. S. v kranjskem deželnem zboru je, da se je dobil kredit 4.260.000 K za osušenje ljubljanskega barja, na drugi strani pa skoro izključno zasluga deželnega odbornika, člana S. L. S., Povšeta, da se je zadeva sploh spravila v tir v sporazumljenju z vlado in z vsemi ostalimi merodajnimi in prizadetimi faktorji. Lahko rečemo jasno, in se nobenega dementija ne bojimo, da, ako bi ne bilo Povšeta, bi osuševanje Barja ostalo, kakor pravi »Narod«, lahko še sto let — pro-

bletem. Hribarju pa se je tudi topot namera, očrtniti pred ljudstvom naše poslance, korenito ponesrečila.

Za katoliško misel v Trstu.

V Trstu je doslej manjkalo oživljajoče, smotreno jasne socialne struje, ki bi znala družiti boj za slovensko narodnost s krščanskim svetovnim naziranjem in s pravim ljudskim mišljenjem. Politika »Eđinosti«, ki je bila vedno neodkritosrčna in liberalna, je vse ozračje napolnila z mrzkim in nezdravim vzduhom. Ricmanje so tista beseda, ki jasno govori, kaka je politika »Eđinosti« in onih krogov, ki stoje za njo. Ljudstvo tržaške okolice je dobro, pošteno in krščansko, a ako morejo ljudje v imenu narodnosti požirati vedno tako hrano, kakor jo prodaja ta neznačajni, hinavski list, ni čuda, če izgube popolnoma svoje duševno ravnotežje. Pa ne le v katoliških krogih je postala »Eđinost« nemogoča; da je »Eđinost« kompromitirala v Trstu sploh slovensko stvar, je najboljši dokaz ta, da državni poslanec Mandič izdaja zdaj — hrvaški »Balkan«. V slovenskem Trstu ni slovensko glasilo dovolj upoštevano, da bi branilo slovanstvo, in Mandič, ki zastopa čisto slovenski volivni okraj, v hrvaškem jeziku izdaja glasilo, ki tudi poroča samo o hrvaških stvareh.

Že to nam kaže, da je vsa tržaška frazeologija, v kolikor se giblje v akordih »Eđinosti«, samo umetna stvar brez notranjega jedra in brez zaslombe v ljudstvu. Kakor ne more navdušenje za kakega Mandiča nikdar priti iz dna ljudske duše, tako je tudi vsa organizacija »Eđinosti« umeten kavarniški, k večjemu še gostilniški ali narodno-veselični stvar brez globokega jedra. Škoda je samo, da ta stranka z napačnimi gesli ljudstvo bega, in da je znala pod krinko narodnosti razširiti nekako brez zavestno, slepo sovraštvo proti vsemu, kar je katoliško.

Zadnji čas je, da se v tem oziru kaj stori, pa tudi upanje na uspeh je obilo.

Zato nas je pa srčno razveselilo, da se je osnoval odbor, ki je stopil do slovenskih rodoljubov katoliškega mišljenja s sledečim oklicem:

Velečastiti gospod!

Gotovo opažate z nemalo skrbjo, kakšno gibanje se je počelo v zadnjem času med našim ljudstvom v Trstu, tržaški okolici, na Krasu in po Istri. Nekateri takozvani voditelji ljudstva in razni drugi izobraženci delajo — seveda ne odkrito — ampak pod krinko narodnega dela za ljudsko svobodo in prosveto, večkrat res sistematično za razkristjanjenje ljudstva.

Naš vzvišeni poklic in naša bodoča odgovornost pred Bogom nam nalagata sveto

dolžnost, da se proti tem sovražnikom časnega in večnega blagra slovenskega in hrvaškega ljudstva v tržaško-koperski škofiji postavimo in bran. Ne ustrašimo se tega boja, saj je boj za Boga in Njegovo čast! Vse kaže, da je skrajni čas, da stopimo v bojne vrste.

Najmočnejše orožje v rokah naših nasprotnikov je brezverski tisk, ki tvori napačno javno mnenje in zastruplja vse ljudske sloje. Proti takemu tisku postavimo zdrav katoliški tisk.

Naše dosedanje časopisje nam nikakor ne more zadostovati, ker je ali nepopolno in vsled tega prezirano, ali pa nepolitično. Nujno potrebujemo v Trstu krepkega, odločno katoliškega političnega glasila. Tega potrebujemo tembolj, ker tira protikrščanska struja sedanjega časa naše ljudstvo vedno bolj pred alternativno, da se odloči tudi v političnem, socialnem in narodno-kulturnem javnem življenju ali za Boga, ali pa proti Njemu. Nikar se ne tolašimo v nadi, češ, da bo vedno možno živeti v neskaljeni slogi. Prisiljena sloga je povsod škodila pravemu napredku.

V prosep dobrega katoliškega časopisa v naši škofiji so izprožili nekateri tržaški duhovniki misel ustanoviti »Katoliško tiskovno društvo v Trstu«. Pravila, prirejena po vzorcu pravil sličnega društva v ljubljanski škofiji, so bila predložena c. kr. namestništvu v Trstu, ki jih je z odlokom z dne 13. septembra t. l., številka Pr. 1291 odobrilo z izjavo, da se nameravno društvo lahko ustanovi na podlagi teh pravil, ki se vam tu prilagaja.

Pregledavši ta pravila, boste gotovo še bolj prepričani o veliki važnosti nameravnega društva. Omonimo še, da se nanj nudi ugodna prilika priti v doglednem času do svoje lastne tiskarne. Ne preostaja nam torej drugega, kakor da čim prej oživotvorimo »Katoliško tiskovno društvo v Trstu«.

Zato Vas, velečastiti gospod, vljudno vabimo

1. da se udeležite ustanovnega občnega zbora, ki se s tem sklicuje na dan 14. oktobra tega leta ob deseti uri popoldne v začasnem »Marijin dom« v Trstu, via S. Francesco d' Assisi št. 15. l.

2. da pristopite društvu vsaj kot redni član; da pa žrtvujete, če le možno, tudi kak prihranek v obliki ustanovnine ali dobrotnine.

3. da se, slučajno zadržan, izjavite v svojem pristopu k društvu pismeno na spodnji naslov vsaj do 12. oktobra in da tem potom stavite tudi svoje morebitne predloge. Srčen pozdrav v Gospodu!

Tako uredništvo »Družinskega Prijatelja«.

LISTEK.

„Srebrožark“.

(Spisal Conan Doyle.)
(Dalje.)

Med tem časom se je prej tako surovi nadkonjar popolnoma izpremenil. Obraz mu je bil pobledele in debele potne kaplje so mu blestele na čelu. Tresel se je kot trepetlika. V tem kratkem času je izgubil popolnoma prejšnjo samozavest in prevzetnost in spremiljal je prijatelja mojega s pasjo ponižnostjo.

»Ravnal se bodem natančno po vaših ukazih,« je rekel s tresočim glasom.

»Da mi gotovo ne nastane kako nespozumljenje, pomnite to,« mu odvrne Holmes z tako grozečim pogledom, da se je oni strahu zganil.

»Nikakor ne, vsaka pomota je popolnoma izključena in pravočasno bo na mestu. Najli izpremembo odstranim?«

Holmes je nekoliko časa premišljeval in se potem nasmehnil.

»Ne, pustite to; pisal vam bom še, a ne storite mi kake neumnosti, sicer — — —«

»Lahko se zanesete name.«

»Skrbeti morate zanj, kot bi bil vaš.«

»To se razume.«

»Upam, da besedo držite.«

Holmes se je nato obrnil proti meni in odpravila sva se zopet proti Kings Pylandu.

opazil nikdar,« izpregovori Holmes medpota.

»Torej ima vendarle ta človek konja?«

»Izkušal je tajiti, a povedal sem mu natančno kaj in kako je ravnal ono jutro in prepričan je, da sem ga opazoval. Menda si tudi ti opazil nenavadno široke stopinje moškega čevlja poleg konjske sledi, in vidiš, ravno čevlji tega človeka so pustili ono sled za seboj. In konečno, kako naj bi si eden njegovih podložnih odločil za kaj takega, namreč da bi vjel tujega konja, ki ga je lahko vendar takoj izpoznal kot »Srebrožark« ter ga izkušal skriti. Slučaj pa je temu človeku dovedel v roke ravno onega konja, ki je bil edinole zmožen, da prehitil njegovega dirjalca, na katerega je tudi mnogo stavil. To vse sem mu povedal ter mu tudi omenil, da je hotel že konja dovesti v Kings Pyland nazaj in pri tem ga je zlobni duh premotil, da je konju z barvo namazal onoliko liso na čelu, vsled katere je dobil ime »Srebrožark«, in ga skril v svojem hlevu. Ko sem mu vse to natančno razložil, je prenehal tajiti in izkušal, da reši iz te zagate samega sebe.«

»Vsaj so bili vendar njegovi hlevi natančno preiskani.«

»Star konjerejec, kot je Brown, se razume na vse zvijače.«

»Ali se ne bojiš, da bi storil konju kaj žalega, dokler je v njegovi oblasti?«

»Varoval ga bo, kot punčico svojega očesa, ljubi prijatelj. Le ako pripelje konja popolnoma ohranjenega in zdravega ob ukaznem času, sme upati na milost. Polkovnik Ross pač ni človek, ki bi bil zelo popustljiv. Sicer pa nima popolnoma nič pri celi zadevi zapo-

vedovati polkovnik Ross. Ravnalo se bo vse po mojih naredbah in govoril bodem o stvari kolikor se bo zljubilo meni. To ravno je prednost, ako človek ni nastavljen uradnik. Ne vem, Watson, ako si opazil, da se je polkovnik nekako prezirljivo obnašal napram meni. Zato se bodem nekoliko maščeval nad njim in napravil na njegov račun nedolžno burko. Ne omeni v njegovi navzočnosti nič o konju.«

»Gotovo, da ne brez tvojega dovoljenja.«

»To, kar sem dosegel sedaj, je sicer zelo malenkostno v primeri z vprašanjem, kdo je umoril Starkerja.«

»Ali hočeš to stvar zdaj razkriti?«

»Nikakor ne; midva se odpeljeva z nočnim vlakom zopet nazaj v London.«

Te besede Holmesove so me zadele kot strela. Da hoče opustiti preiskavo ravno tedaj, ko se mu je posrečilo že rešiti prvo polovico v tako kratkem času, mi je bilo popolnoma neumljivo.

A spravlil nisem nobene besede več iz njega, dokler nisva prišla v Strakerjevo hišo. Polkovnik in inspektor sta naju pričakovala v sobi.

»Midva se odpeljeva z nočnim brzovlakom v London,« reče Holmes.

»Vaš sveži zrak v tej okolici nama je zelo osladil izlet v prosto naravo.«

Inspektor naju je debelo gledal in okrog polkovnikovih ust je zaigral prezirljiv posmeh.

»Vi nimate torej nikakršnega upanja, da izsledimo morilca Strakerjevega?«

Holmes je zmajal z ramami.

»Stvar je zelo težavna, nasprotno pa je gotovo, da bode vaš konj drugi terek tekmo-

val. Imejte torej za vsak slučaj pripravljenega jahalca. Sedaj, predno odideva, vas pa prosim še za Strakerjevo sliko, ako jo je možno dobiti.«

Inspektor je vzel iz žepa zavitek ter mu ga dal.

»Ljubi Gregory, vi ste res pripravljeni na vse moje želje. Prosim oprostite, gospodje, vprašal bi rad še dekle o neki stvari.«

»Priznati moram, da sem se v osebi gospoda Holmesa precej zmotil,« reče polkovnik, kakor hitro je zapustil moj prijatelj sobo.

»Kakor vidim, nismo napredovali popolnoma nič, ko je prišel on.«

»Prosim, gospod, dal vam je zelo sigurno zagotovilo, da bode vaš konj tekmoval.«

»Da, a to reče lahko vsakdo.«

Holmes sem ravno nekaj odvrnil, ko vstopi Holmes.

»In sedaj, gospodje, sem pripravljen, da se odpelimo.«

Ko smo prišli k vozu, odprl je nam majhen pastir. Holmes se je nenadoma nekaj spomnil, nagnil se je iz voza in vprašal dečka:

»Ali imate kaj ovac v onem hlevu pri hiši, in kdo jih oskrbuje?«

»Jaz, gospod.«

»Se je li pojavilo pri ovcah zadnji čas kaj posebnega?«

»Nič tako hudega; le tri ovce so nekoliko ohromele.«

Holmesu se je zdel ta odgovor zelo povoljen; nasmehnil se je in si veselo mel roke.

»Prav dobro sem zadel, Watson,« vzkligne in me včepnje v roko.

»Gregory, to čudno bolezen med ovcami vam priporočam. Poženite, kočijaž.«

»Edinost« se je takoj razvnela, ko je zvečala, kaj se snuje. Zaigrala je pa na tako čudne strune, da se vidi zadržati in slaba vest iz vsake besede. »Tržaško ljudstvo« — pravi hinavska »Edinost« — »je danes še verno in vdano svoji narodni duhovščini.« Potem pa sledi: »To ljudstvo je pa tudi narodno in ne bo nikdar dopuščalo, da bi mu kdo — pa bil tudi svečenik — ubijal njega narodnost, kdor dela na to, se bridko vara. Kdor ubija tu na obali Adrije slovensko narodnost, za katere procvit se mi borimo že nad 30 let — pride do spoznanja, da s tem ne ubija samo naše narodnosti, ampak tudi le samega sebe in pa ono sveto stvar, pod katero pretvezo divjaški naskakuje našo svetino — narodnost.«

Mi pa odgovarjamo, da se ni treba bati, da bi možje katoliškega prepričanja ubijali narodnost. Ravno nasprotno je res: Katoličani so, kar dokazuje stalna izkušnja, boljši narodnjaki kakor liberalci. Kdo je na Kranjskem premagal nemškutarijo, ko so vsi liberalci nemškutarili, kdo vodi na Stajerskem in na Koroškem boj za slovensko narodnost, če ne ravno tista duhovščina, ki stoji v prvi vrsti katoliške politične organizacije! Naj se ne boji »Edinost« za nas, da se bomo sami ubili — skrbi naj zase! Tržaška in istrska duhovščina ni več voljna tlačeniti »Edinosti«.

Potem gre »Edinost« med severne Slovence po dokaze, pa tu ji je izpodletelo vsled njene nevednosti v zgodovini Slovanov. Kajti tisti Slovani, ki so za časa reformacije odpadli od katoličanstva in prestopili v luteranstvo — če tudi le prisiljeni — so se germanizirali, oni pa, ki so ostali katoliški, so si ohranili v najkrutejši borbi svojo narodnost in bijejo še danes zanj junaški boji. Dokaz za to: Poljaki in katoliški lužički Srbi! Ne, z zgodovino nas ne boste pobili!

Najlepše je pa to, da »Edinost« dokazuje nepotrebnost katoliške organizacije s tem, da kliče katoliškim možem:

»Korektnim, rodoljubnim potom naj se izkušajo uveljaviti. To jim je pravica, ki jim je ne odrekamo. Prihajajo naj na naše shode, in na tem kompetentnem mestu, odkrito pred licem naroda naj zastopajo svoje naziranje, da se bodo kresale iskrene nazorov in poštenega prepričanja.«

To je pa nečuvvena predrznost. Po dogodkih v Ricmanjih se upa »Edinost« pisati tako hinavščino. »Korektnim rodoljubnim potom« — to se pravi pri »Edinosti«, da se naj pustijo naši možje tako podlo zasramovati, kakor se je zgodilo v Ricmanjih! »Korektnim rodoljubnim potom« — nam kličejo ljudje, ki so s kačenjem obsuli naše mirne možje, ki so opljuvali in javno zasramovali slovenske duhovnike, ki so se tiho izpolnjevali svoje stanovske dolžnosti, ljudje, ki so jih — svoje rojake — hoteli izstradati in pobiti, ki so vrvi rezali pri zvonovih in ki terorizirajo celo stare žene, da morajo brez duhovnika umirati, ljudje, ki ne puste ne krstiti, ne poročiti ne obhajati — taki briganti in tolovaji nam kličejo: Korektnim rodoljubnim potom!

Ta hinavščina je še večja, kakor ricmanjske lopovščine. Vi ste sami dokazali z vašim tolovajstvom, da ne le ne pustite do besede človeka, ki ni vašega mnenja, ampak celo če pride samo miren med vas, da bi poslušal, ga opljujete, s kolom pobijete in zasramujete. Kdo se bo pa dal še dalje terorizirati in sramotiti?

Zato pa bodite lepo sami med seboj — mi pa tudi!

Res je težko delati v Trstu, kjer je toliko dela, pa tako malo delavcev! Pa ne plašimo se! Požrtvovalnost in ljubezen do naše svete stvari nam bo pomagala čez vse težkoče!

Glejmo zgled v Ljubljani in Mariboru! Iz

tiskovnih društev je nastala vsa organizacija. Tiskovno društvo je s svojim glasilom tista veselila, ki širi ideje, iz idej zrastejo dejanja, in iz dejanj klijejo uspehi!

Dal Bog, da poide to pot tudi Trst — po številu naših tam bivajočih rojakov največje slovensko mesto!

Rdeče ekscelence.

Nazanimevše in najbolj pereče je zdaj vprašanje, kakšno stališče zavzamejo proti nagodbi stranke v avstrijskem parlamentu. O ogrskem parlamentu je že zdaj gotovo, da bodo nagodbo sprejeli, ker jo je Košut podpisal in kar Košut podpiše, mora kontrastirati tudi neodvisna stranka, ki je nanj z odkritimi in neodkritimi vezmi priklenjena. Ni dvoma, da bodo veteranci iz leta 1848, Madarass in ostali, pošteno ropotali, toda to je vse le radi lepšega. Wekerle ima zdaj v žepu Košuta in neodvisno stranko. Vrhtega pa so za ogrski parlament postale skoro bolj važna kot nagodba druga vprašanja: hrvaška obstrukcija, volivna reforma, predvsem pa ustavne garancije. Pravzaprav pride zdaj za volivno reformo v poštev samo avstrijski parlament.

Seveda, če vprašamo »N. Fr. Presse«, je že danes čisto gotovo, da se nagodba sprejme. Toda ta list je že zdavnaj prenehal biti glasilo katerekoli parlamentarne stranke in želje, ki se v njem odkrivajo, so le od ogrskih sekciskih šefov po različnih posredovanih plačana preslepovanja javnega mnenja. Ogledati se moramo torej drugod. In tu se nam odkrivajo sledeča dejstva:

Ali se nagodba sprejme ali ne, to je v prvi in zadnji vrsti, ako seveda izključimo vse izvenparlamentarne činitelje, odvisno od krščanskih socialcev. Kajti to je gotovo, da, ako ti glasujejo proti nagodbi, se nemški nacionalci in radikalci že z ozirom na svoje volivce ne bodo upali glasovati zanj. Kaj pa ukrenejo krščanski socialci, je dozdej še čisto negotovo.

Eno pač že danes trdno stoji: Krščanski socialci se od Beckove vlade ne bodo dali za nobeno ceno kupiti. Noben krščanski socialci ne bo vstopil v Beckovo ministrstvo in tako zavezal sebi in stranki roke, predno ne leži nagodba jasno pred poslanci in se legitimirajo, ali je dobra ali pa slaba. Odločitev pride torej šele po 16. oktobru.

Kaj pa poretke Čehi, je do danes tudi še negotovo.

Čehi sploh še ne morejo ničesar določnega ukrepati in ukreniti, ker je vsled heterogenosti sestave njihove parlamentarne zveze njihovo stališče do vlade vobče čisto nedoločeno in negotovo. Že zdaj se čuje, da se češka parlamentarna zveza namerava preosnovati — morda bo nagodbeno vprašanje zveze docela razdružilo, kajti tiste češke stranke, ki želijo biti zastopane že v sedanji vladi, nagodbi najbrž ne bodo nasprotovale, dočim so radikalni elementi zveze gotovo odločno proti njej.

Pač pa vlada že zdaj lahko računa na tri stranke: na Poljake, na nemške svobodnomislece in na socialne demokrate. Ravno tedaj, ko se je v Budimpešti šlo za to, ali se nagodba sklene ali ne, torej v odločivnem momentu, je na Dunaju zboroval strankarski shod avstrijske socialne demokracije. Bila je prilika kakor nalašč, da se sprejme kaka ostra resolucija proti kakim eventualni slabim nagodbam. Saj je obče znano, da socialna demokracija nobene dobre prilike ne zamudi. Toda, kdor je kaj takega pričakoval, se je kruto zmotil. Namesto ostre resolucije, se je vzdignil dr. Adler in sodrugom gorko polagal na srce, naj se pri

razmotrivanju o nagodbi ne dajo »voditi od strasti« . . .

Socialne demokrate v Avstriji dobro poznamo. Že Körber je izkopal tisti podzemski rov, ki vodi do revolucionarnih gospodov, Adlerja in Pernerstorferja. Baron Beck je bil Körberjev sekciski šef in se je naučil od svojega mojstra, kako se socialnodemokratska srca dajo premagati. Tisti, ki je za časa Körberjeve vlade posredoval med vlado in socialnimi demokrati, je tudi danes desna roka Beckova. To je spretni gospod sekciski šef dr. Sieghart. Kakor ima zdaj Wekerle Košuta na vrvi, tako Sieghart naše »marksiste«, ki so že zdavnaj prenehali biti to, kar bi po svojem programu morali biti, ampak se od vsake vlade dajo kupiti.

Dnevne novice.

+ **Narodnost liberalcev.** Liberalni listi so minoli teden napadali urednika »Slovenskega Gospodarja«, Leskovarja, da se je pred porotniki nemški zagovarjal. Ta napad pač najbolj kaže, kako brezvestno in zahrbtno se znajo zvijati liberalni listi. Zastopnik notarja Stupice kot tožitelja, liberalni odvetnik dr. Novak iz Ljubljane, je kakor nalašč odklonil vse slovenske porotnike, tudi liberalnega mišljenja. Vsled tega so prišli med porotnike sami Nemci, med njimi nekateri, ki niso znali besedice slovenski. Liberalni odvetnik dr. Novak je najprej govoril kratko slovenski in je potem rekel, ne da bi kdo od njega to zahteval: »Z ozirom na to, ker nekateri porotniki ne znajo slovenski, bom stvar v nemškem pojasnil.« Kdo pa je povedal temu liberalnemu gospodu, da nekateri porotniki ne znajo slovenski? Je pač on to dobro znal, saj jih je on spravil na porotno klopo, da sodijo v slovenski obravnavi slovenskega urednika! Da bi zakrili »narodnost« svojega zastopnika dr. Novaka, napadajo sedaj urednika od »Slovensk. Gospodarja, Liberalna značajnost!

+ **K notici glede imenovanja vodje državne kmetijske šole** na Grmu pojasnujemo, da je deželni odbor vodstvo šole izročil gospodu Rohrmanu. Definitno njegovo imenovanje pa ima izvršiti deželni zbor, ker vsa v deželni službi nahajajoča se vodstvena mesta je popolniti pridržano deželnemu zboru.

+ **Za župnika v Renčah** je imenovan častiti gospod Valentin Pipan, doslej župnik v Zgoniku na Krasu.

+ **Slovenska šola v Trstu.** Sodrug Valentin Pittoni, tržaški socialistični poslanec v drž. zboru, je v imenu svojih tržaških tovarišev dal političnemu odboru jugoslovanske soc. demokracije v Trstu sledečo izjavo: »Izjavljam, da nisem o vprašanju slovenske šole v Trstu govoril nikdar z nobenim sekciskim šefom. Res je samo, da je ital. soc. poslanec vprašal minister Beck glede stališča, ki ga zavzemajo o načrtu vlade za prevzete Ciril-Methodove šole v Trstu v svoje področje in so odgovorili, da vidijo v omenjenem načrtu momentano zadoščenje tržaškim Slovincem, ki ga ne dobe od sedanje občine ter da mu prav nič ne nasprotujejo. Pripravljen sem nastopiti tudi sodnijskim potom proti oni visoki osebi, ki je izjavila, da mi nasprotujemo omenjenemu načrtu, samo če se mi povč, kdo je.«

+ **Okrožnico** na ogrska škofa, kardinala-primasa Vaszary in nadškofa Samassa je izdal papež ob priliki 700letnice sv. Elizabete. Papež izraža svoje veselje, da je prevzel protektorat nad to pomembno slavnostjo cesar in apostolski kralj Franc Jožef sam.

+ **Socialni kurzi** v Čehih napredujejo. Združena katoliška društva so v Sušici priredila tak socialni kurz za svoje agitatorje, ki

»Da, gospod polkovnik, Vedite torej vse. Pojdite z menoj in oglejte si konja. — Ta je; zmišite mu čelo z alkoholom in imeli bode te vašega »Srebrožarka« takega, kot je bil preje.«

»Je-li to mogoče?«

»Našel sem ga v rokah goljufa in si dovolil to prostost, da je konj tekmoval neizpremenjen.«

»Moj dragi gospod, vi ste delali čudeže; konj je v popolnoma dobrem stanju. Tako ni tekel še nikdar. Dolžan sem vam tisočere hvale in oprostite mi, da sem nekoliko dvomil o vaši bistroumnosti.«

»Storili ste mi z najdbo konja veliko uslugo; še ljubše pa mi bi bilo seveda, ko bi našli tudi morilca Johna Strakerja.«

»To je že tudi preskrbljeno.« odgovori mirno Holmes.

Gledali smo ga vsi debelo.

»Vi ste ga že prijeli? Kje je?«

»Tukaj!«

»Tukaj! Kje vendar?«

»V naši neposredni bližini.«

Polkovnik je postal rdeč od jeze.

»Pripoznavam, da sem vam dolžan hvaležnosti, gospod Holmes, a to, kar ste izgovorili sedaj, smatram za neumestno šalo ali pa žalitev.«

Holmes se je nasmehnil.

»Jaz ne mislim, gospod, da ste krivi vi tega zločina; pravi morilec stoji za nami.«

Stopil je mimo njega in položil svojo roko na vrat plemenite živali.

»Srebrožark!« zakličeva s polkovnikom oba naenkrat.

»Da, konj. Krivda njegova je olajšana vsled tega, ker je storil to v silobranu in ker je bil John Straker popolnoma nevreden vašega zaupanja. Razodenem vam stvar pozneje.«

Ko smo se peljali proti večeru domov, je pričel pripovedovati Holmes, kaj se je zgodilo ono usodepolno noč in kako mu je bilo mogoče to zagonetko pravilno rešiti.

se ga je udeležilo 120 učencev. Bilo je osem predavanj: šest o socioloških vprašanjih, eno o naših nasprotnikih in eno o češkem dežel-nem zboru.

+ **Bojkotirano gledališče.** Češki narodni svet za severno Moravsko je izdal razglas, da se ima bojkotirati mestno gledališče v Ostravi, ker se je zgradilo v času, ko manjka v Ostravi dostatnih prostorov za prepotrebno češko šolo. Noben zaveden Čeh ne bo posejal gledališča.

+ **O dalmatinskem deželnem zboru** sodi »Prava Crvena Hrvatska« jako pesimistično. Zadnje zasedanje je pokazalo, da manjka v njem moč za jasni cilji. Pri debati o jezikovnem vprašanju so deklarirali naučne govore, a vlada že ve, koliko se ji je bati take retorične bojevitosti, saj ve, kako lahko izzigra osebe drugo proti drugi. Izostal je napovedani protest proti madjarskemu nasilju v Hrvatski, ker je to baje zahteval Havaš in tudi Supilo, ki je potoval po Dalmaciji, da bi delal »štimgung« za Madjare. Tudi preko »zadarskega vprašanja« so molče prešli na dnevni red, da se ne zamerijo dr. Smodlaku. Dunajska vlada se lahko smeje taki nemožnosti.

+ **Veterinarni svet na Dunaju.** V ponedeljek, dne 14. t. m., se snide stalni osrednji odbor veterinarnega sveta, kojemu načeluje poslanec Povše, v posvet z dnevnim redom: 1. Odredbe, katere morejo zabraniti vtihotapljenje goveje živine iz Srbije potom Bosne. 2. Odredbe, katere je izdati in izvršiti v prometu prašičev, ki prihajajo iz Galicije. 3. Odredbe za trgovski promet s konji.

+ **Dalmatinska paroplovba.** Trgovsko ministrstvo je pozvalo osnovalni odbor »Dalmatinske Plovitbe« v Splitu, da poda tehniško in finančno osnovo svojega podjetja in da pošlje zastopnika na Dunaj na ustni dogovor.

+ **Svobodna šola.** Framasonski loža v Bruslju je v dogovoru z »Grand Orientom« izdala okrožnico, v kateri pravi: 1. Občinski predstojniki in svetniki (koder gospodarijo liberalci in socialisti) naj začetkom vsakega šolskega leta opozore stariše, da naj osvobode otroka od veronauka. 2. Vsak protiklerikalni občinski svet naj na svojih šolah nastavlja samo take učitelje in učiteljice, ki so vzgojeni na zavodih, na katerih se verouk ne poučuje. 3. Na šolah se naj pogosto prirejajo posvetne slovesnosti, h katerim se naj povabijo tudi stariši. 4. V občinske svete se naj volijo samo protiklerikalni možje. 5. Šolska darila se naj dajejo samo takim učencem, ki se nečejo učiti krščanskega nauka. 6. »Veliki Orient« bo delal na to, da se povsod ustanove samo šole brez verouka. — Podobno okrožnico, seveda avstrijskim razmeram prikojeno, je izdal »rdeči« dvorni svetnik baron Hock, ki se poteguje posebno za to, da se otroci ne bi udeleževali verskih vaj. Za to načelo se je izrekla »Zveza slovenskih učiteljskih društev« in — član »Jugoslovanskega kluba« krščanski demokrat Ivan Hribar.

+ **Hrvatska Pučka Seljačka Stranka.** Radić se v glasilu H. P. S. S. bridko pritožuje, da stranka nima dohodkov. On zahteva za svojo kmečko stranko, ki jo organizira pol po češkem agrarnem, pol po socialističnem vzorcu, da bi vsak član plačeval redno svoje doneske, kakor delavci za svoje organizacije. Pa na žalost kmet neče plačevati za politično stranko, in Radić toži, da govorniki njegove stranke ne dobivajo nobene odškodnine za svoj trud, da, včasih so še po cele dneve lačni. Na leto ni niti 200 K dohodka. Zato se pa zdaj na shodih, na katerih govori Radić, vedno tudi pobira od kmetov denar za stranko. Najmanjši donesek je 1 K na leto.

— **Velika nesreča radi narasle vode.** 8 ljudi utonilo. O tem se nam še poroča: Dne 19. t. m. se je odpravljalo kakih 15 kočevskih kostanjarjev na Dunaj kostanj peč. Pri Lienfeldu okraj Kočevje, je pa voda radi nalivov tako narasla, da je tekla čez most. Ljudje ne vedoč, če bi se vrnili, ali pa se kljub veliki nevarnosti podali čez most, so se naposed odločili za slednje. Kakih šest drugih oseb, ki tudi niso mogli preko vode in pred mostom čakali, se jim je pridružilo na voz, češ, da bo ta potem težji. — Ko so prišli že skoraj na drugo stran, je pa deroča voda izpodnesla konje ter potegnila vse skupaj za seboj. Utonila sta dva konja ter — kolikor dozdej znano — osem oseb. Med temi je tudi voznik, Kajfežov hlapec iz Mravnega. Rešena je tudi neka ženska. Dosedaj so spravili na suho dva mrtva moška in konje. — Ponesrečenec so drago plačali svojo lahkomišljenost. Žalostno je, da jih je na poti za zaslužkom dohitela smrt.

— **Dr. Ed. Globočnik** se je vrnil od potovanja in ordinira zopet v Kranju.

— **Stavka krojaških pomočnikov** se pripravila v Oseku.

— **Novice iz Postojne.** Iz Postojne se nam piše: V nedeljo zvečer se je tukaj ponesrečil mladenič Janez Zakrajšek. Ko je šel na skedenj živini po krmo, so se mu zabode železne vile v oči. Eno oko je izgubljeno in so mu je v ljubljanski bolnici odvzeli. Mladenič je pred tremi tedni komaj okreval od legarja. — Po dva tedna trajajočem grdem vremenu smo dobili krasno jesensko vreme.

— **Praktičen izum Hrvata v Ameriki.** Jurij Kukovac, rodom iz Gornjega Šarampova, občine Kloštar Ivanič, ki živi v Ameriki, je izumil mehanizem (zapor za bicikle, motor-bicikle in avtomobile), s pomočjo katerega se lahko in malodane v hipu ustavi bicikel, motor-bicikel ali avtomobil, kadar vozi z veliko brzino in kadar naleti slučajno na kakšno nevarnost. Ravnotako služi ta stroj za reguliranje brzine kadar se biciklji ali drugi motorji vozijo navzdol po kaki veliki strmini. Patentni urad v Washingtonu je odobril Kukovcev izum in mu dal patent.

— **Brivski obrtnik — izumitelj zrakoplova.** Josip Selak je navadni brivski obrtnik v Belovaru in dasi mu usoda ni dopustila, da obiskuje višje šole, vendar je on pri vsem tem

Polkovnikov obraz je kazal jasno, kako nizko ceni bistroumnost mojega prijatelja, a inspektor se je precej globoko zamislil po zadnjih besedah Holmesovih.

»Je-li stvar tako važna?« je vprašal.

»Zelo, zelo važna.«

»Bi me li hoteli opozoriti na to ali ono stvar?«

»Da, in sicer na psa v oni noči.«

»Pes je bil takrat celo noč popolnoma miren.«

»Ali se vam to ne dozdeva zelo sumljivo?« vpraša Holmes.

Štiri dni pozneje sva se zopet peljala z vlakom v Winchester, kjer se je imela vršiti dirka.

Polkovnik Roos naju je počakal, kot smo se dogovorili, na kolodvoru in smo se nato skupno odpeljali na dirkališče zunaj mesta.

Bil je zelo resen in hladen.

»Svojega konja do sedaj še nise m videl.« je rekel precej zaničljivo.

»Mogoče bi ga še spoznali, ako bi ga videli?« vpraša Holmes.

Polkovnika je to razdražilo.

»Nad dvajset let se že pečam s konji, a takega vprašanja mi ni staval še nikdo. Vsak otrok mora spoznati »Srebrožarka« po beli lisi na čelu.«

»Kako je s stavami?«

»Vse v najživahnejšem tiru, in »Srebrožark« je še mnogo bolj v čislih kot preje.«

»Hm,« odvrne Holmes, »nekdo je moral vendar ljudstvo pomiriti, to je jasno.«

Ko smo se pripeljali na dirkališče, sem pogledal na desko, na kateri je bil nabit spored.

Glasil se je:

Wesseks-darilo 50 Sovereignov za 4- in 5-letne konje. Dodatek 1000 Sovereignov.

Drugo darilo 300 funtov, tretje darilo 200 funtov. Daljava 2615 metrov.

1. »Zamorec«. Last gosp. Heath New ton. (Čepica rdeča, suknja rjava.)

2. »Leah«. Last polkovnika Wardlow. (Čepica svetlordeča, suknja modročrna.)

3. »Desborough«. Last lorda Backwater. (Čepica in suknja rmena.)

4. »Srebrožark«. Last polkovnika Ross. (Čepica črna, suknja rdeča.)

5. »Iris«. Last nadvojvode Balmoralskega. (Čepica in suknja črnormena.)

6. »Rasper«. Last lorda Singleford. (Čepica modrikasta, suknja črna.)

»Svojega drugega konja nisem prijavil za tekmo, ker sem se zanesel popolnoma na vašo besedo,« reče polkovnik.

»Tu je ravno deska nabita s sporedom; tekmovalo bode šest konj.«

»Šest! — potem je tudi moj tu. A jaz ga vendarle nikjer ne vidim, mojih barv tudi ni opaziti.«

»Do sedaj jih je prišlo mimo pet, ta tukaj mora biti vaš.«

Ko sem izgovoril te besede, je dirjal ravno mogočen, rjav konj mimo nas in jahalec je imel na sebi polkovnikove barve.

»To ni moj konj,« vzklikne Ross. »Ta žival nima niti ene belč dlake na sebi, kaj ste storili, gospod Holmes?«

»Umirite se in poglejmo, kaj žival zamore,« reče mirno moj prijatelj z nepopisno hladnokrvnostjo.

»Nekaj minut je Holmes z dalnogledom natančno opazoval konja.«

»Prav dobro! Izvrsten start!« je vzkliknil.

»Tu prihajajo sedaj ravno za ovinkom.«

Iz voza smo opazovali lahko ves čas celo progo. Vseh šest konj je dirjalo popolnoma skupaj, polagoma pa je prihajal rmeni mapletonski jahalec v ospredje. Predno pa so prišli konji v našo bližino, je prehitel že »Srebrožark« »Desborough«; šinil je bliskoma mimo nas in skočil za dobrih dvajset metrov pred svojim tekmovalcem mimo cilja.

Konj nadvojvode Balmoralskega je sledil kot tretji v mali oddaljenosti.

»Dirko sem na vsak način dobil,« izvije polkovnik sopihajoč iz sebe in si obriše potno čelo, »a kako naj si to vendar razlagam. Menim, gospod Holmes, da ste stvar dovolj dolgo prikriivali.«

je od svoje rane mladosti posvetil ves svoj čas matematiki in tehniki. Osem let se je pečal selak z reševanjem najbolj važnega problema janašnje tehnike, namreč, kako bi se dal zrakoplov voditi. Zdal mu je konečno trud poplaval; njegov prvi in še primitivnejši model odgovarja najsmelejšim nadaljnjim nadam. Zrakoplov ima obliko podolgate smodke, a ik ob balonu se nahaja kot popolna novost v janašnji tehniki, priprava za reguliranje. Ne upravlja se namreč balon iz same gondole, ampak iz male sobice, ki se nahaja tik pod balonom, in sicer s pomočjo lancev. Celi balon je iz aluminija in se polni z vodikom ali z navadnim razsvetnim plinom. Dosedanji poizkusi so uspeli v vsakem oziru in Selak je že dal svoj zrakoplov patentirati s stroški tisoč kron. Strokovnjaki so se izrazili o tem izumu zelo povoljno, ali ker je spričo silnih izumov na polju zrakoplovstva zavladal splošni skopjčizem, se zahteva od izumitelja, da izvrši popolni model svojega izuma, a ta stane do 12.000 kron, ki jih pa Selak nima.

— **Kinematograf pogorel.** Iz Gorice poročajo: Sinoči okoli pol 7. je pogorel kinematograf na Verdijevemu tekališču poleg nestne palače. Prišli so gasit ognjegasci, ali niso imeli dosti dela, kajti požar je kar hipoma uničil kinematograf. Škode je okoli 70.000 kron; zavarovan kinematograf ni bil. Požar je nastal med skušnjo. Če bi se bilo zgodilo med predstavo, kaka nesreča bi bila nastala. Lastnik kinematografa je Ludovik Tomšič.

— **Novice iz Amerike.** C. o. F. S. Susteršič se je iz stare domovine že povrnil v Joliet, kamor je došel čil in zdrav. — Ubilo je v Conemanghu Slovenca Frana Mehleta, doma iz Višnje Gore. — Utonil je v Jolietu Slovenec Jožef Papež iz Liplja pri Žužemberku. — Zalostna usoda je zadela ženo rojaka J. Vičiča, stanujočega pod h. št. 207 na Bridge cesti v Jolietu — zabranjen ji je bil povratek v svojo domovino k svojemu možu in otrokom in poslana je bila nazaj v Avstrijo, predno se je moglo to preprečiti. Po skoro enoletni ločitvi so se soproj in njegova dva otroka, v starosti treh in štirih let, že veselili svidenja s soprogo in materjo, ki je bila pričakovana zadnje soboto. Prošlo sredo je došla novica, da je dospela na Ellis Island in da bo poslana nazaj zaradi neke nalezljive očesne bolezni, na kateri trpi. Ko se je potem ukrenilo vse potrebno, da se zavrnitev prepreči, je dospela presunljiva vest, da je prizadeta žena in mati že na svoji poti nazaj v Avstrijo. Pred kakim letom dni je naznanil njen zdravnik gospe Heleni Vičič, da ima nevarno očesno bolezen, takozvano trahomo. Priporočal ji je, naj gre v Avstrijo radi posebnega zdravljenja in to je tudi storila oktobra meseca 1906. Pa tamošnje skoro enoletno zdravljenje ji ni pomagalo in sklenila je vrniti se v Joliet. Zadnje sredo je gospa Vičič dospela na Ellis Island, Newyork, a priselivni uradniki je niso pustili naprej, ampak so ji rekli, da se mora nenapovedano vrniti v Avstrijo.

— **Poroka.** V soboto se je poročil v Gorici g. Anton Breščak, trgovec s pohištvo in posestnik z gospico Ido Terpinovo iz Kasovelj pri Rihembergu.

— **Društvo c. kr. poštarjev in ekspedientov.** Pri izvanrednem občnem zboru društva poštarjev v Trstu dne 5. avgusta t. l. se je to društvo razpustilo ter sklenilo, ustanoviti deželne skupine osrednjega društva c. kr. poštarjev in poštinih ekspedientov obojega spola na Dunaju. Določili sta se dve skupini, in sicer ena za Slovence in Hrvate ter druga za Italijane. Skupine na Kranjskem so torej lahko člani tudi poštarji na Goriškem in v Istri. Ustanovni občni zbor skupine Kranjsko-Primorske vršil se bo dne 20. t. m., ob treh popoldne v salonu hotela »Ilirija« v Ljubljani. Tovariši, zavedajte in združite se, kajti le v večini je moč. Od delavca do višjih uradnikov se danes vse združuje, smelo se torej najdemo, da tudi mi ne bomo zaostali, temveč se vsi pod eno zastavo zbrali. Vsak poštar in ekspedient naj se torej tega zbora udeleži ali svoj pristop pismeno naznani.

— **Velikanska povodenj.** Piše se nam z dne 10. t. m.: V Loškem potoku je velikanska povodenj, kakoršne ne pomnijo od leta 1859. Vasi Retje in Travnik so skoro pod vodo. Zelniki in njive s peso, koruzo in drugim so preplavljeni. Voda stoji že šest dni. Danes zopet dežuje. Nastala so cela jezera, ono pri Travniku je dolgo pol ure hoda. Kmet tarna, baš ko bi imel spraviti sad svojega truda, pa mora gledati, kako mu sadeži gnijejo pod vodo. Poslanec Jaklič je prihitel semkaj, da vidi nesrečo in izposluje pomoč prizadetim.

— **Škrlatica v Gorici.** Vsljed škrlatice so zaprli v Gorici en razred gimnazije in realke.

— **Pokopali** so dne 9. oktobra v Medvodah gospo Marijo Kavčič, soprogo bivšega c. kr. poštarja g. Lovreca Kavčiča.

— **Rad, slovenske pesmi umorjen.** V Lovranu pri Opatici so Nemci umorili 32 let staroga Slovenca Jurija Benedikta raditega, ker je prepeval slovenske pesmi. Razklali so mu glavo in truplo vrgli v morje. Zločince iščejo orožniki.

— **Za ribniško dekanjo** bo konferenca Sodalitatis v sredo, dne 16. t. m. pri Sv. Gregoriju. Začetek ob polenajstih.

— **Opozorjamo na inserat »Katoliške Bukvarne«** o novi knjigi Antona Medveda: »Za pravdo in srece«. — Ta drama je prirejena za ljudske odre in bo dosegla še velikanske uspehe. Podrobno oceno smo objavili v današnji številki. Prvi čas se oddaja po znižani ceni.

— **Sodišče** na Dunaju je zavrnilo priziv grofa Sternberga proti konfiskaciji njegove knjige »Apel na cesarja.«

— **Policijski agent ranjen, ko je hotel aretovati dva begunca.** Iz Trsta poročajo: Policijski agent Baškovič, ki službuje v svobodni luki, je hotel včeraj popoldne aretovati dva vojaška begunca, ki sta bila ravnokar dospela

v Trst z Lloydovim parnikom »Styria« iz Aleksandrije in se hotela izkrcati. Eden beguncev je pa Baškoviča ranil z nožem v trebuh in mu zadal precejšnjo rano.

— **Povodnji na Notranjskem.** Pokrajina okoli Unca na Notranjskem je podobna jezeru: osem kvadratnih kilometrov je pod vodo, iz katere se dvigajo le drevesa. Voda sega do prvih hiš v Planini. Cerknško jezero je prestopilo svoje bregove in poplavilo Cerknico. Voda je vdrla v hiše in napravila veliko škode. Potok, ki teče skozi Cerknico je postal hudournik ter je odnesel več mostov. 60 let že ni bilo na Notranjskem take povodnji.

— **Umrl** je v Leskovi dolini oskrbnik g. Ivan Bydlo.

Štajerske novice.

— **Interpelacija** poslancev dr. Hrašovca in tovarišev na štajerski deželni odbor se glasi: Z razsodbo od 3. julija 1906 je državno sodišče razsodilo, da je štajerski deželni odbor s svojim ukazom od 3. novembra 1905, številka 66.715, in od 25. februarja 1906, številka 48.206, kršil občni kokerski po členu 19. d. z. od 21. decembra 1867, št. 142 d. z. zagotovljeno politično pravico. Dejanski stan je bil ta-le: Z ukazom štajerskega deželnega odbora od 3. novembra 1905, št. 66.715, naznanilo se je županstvu v Kokarjih, da ne more deželni odbor posredovati v zadevi vročevalne službe v kazenskih zadevah. Dotična vloga je bila pisana v slovenskem jeziku, rešitev pa v nemškem. Z ozirom na to je vrnilo županstvo dotični dopis deželnemu odboru s prošnjo, naj ga isti reši v slovenskem jeziku. Štajerski deželni odbor je potem v svojem ukazu od 25. februarja 1906, št. 48.206, izrekel, da si naj županstvo samo preskrbi potrebno prestavo. V svojih razlogih navaja državno sodišče, da je slovensčina gotovo deželni jezik v štajerski kronovini in da tudi to, da je deželni odbor nemščino si določil kot poslovni jezik, nikakor ne more kršiti pravice, ki pristoji po državljanem zakonu vsaki občini, da sme od deželnega odbora, ki je najvišja avtonomna oblast v deželi, zahtevati rešitev svojih vlog v tistem jeziku, v katerem so bile pisane, ako je le-ta jezik deželni jezik. Ravno tako se je bilo tudi že v prejšnjih letih sodilo glede drugih kronovin ter je v tem oziru državno sodišče ostalo le dosledno. Po obstoječem državljanem zakonu tudi ni bilo mogoče drugače soditi. — Že prej in po tisti razsodbi so občine iz Spodnje Štajerske deželnemu odboru slovensko dopisovale; deželni odbor pa rešuje te dopise vedno le v nemškem jeziku. V nekaterih slučajih zadnjega časa vračale so občine, kakor Solčava, Šmarje, nemško rešitev s prošnjo, naj se jim pošlje v slovenskem jeziku ali pa se naj doda vsaj prestava. Te prošnje so se odklonile in se je županom pod veliko denarno kaznijo od 50 do 100 K naročilo, da naj takoj rešijo in si potrebno prestavo sami preskrbijo. Slovenski poslanci zahtevajo tudi za svoj narod tako naravno in samoobsebi razumevno pravico, da mora štajerski deželni odbor rešiti dopise v ravno istem jeziku, in si bodo to pravico pridobili z vsemi njim pristojnimi sredstvi. Podpisani poslanci tedaj vprašajo štajerski deželni odbor: Misli deželni odbor v prihodnjem razsodbo državnega sodišča upoštevati, se po nji ravnati in glede jezikovne rešitve slovenskih vlog postopati po postavi? — Gradec, dne 3. vinotoka 1907. — Dr. Hrašovec I. r. — Dr. Ploj I. r. — Vošnjak I. r. — Dr. Jurčič I. r. — Dr. Jankovič I. r. — Roškar I. r. — Roš I. r. — Kočvar I. r.

— **Nedeljski počitek v lekarnah.** Namestništvo daje na znanje, da sme v onih krajih, v katerih je po ena sama lekarna, v kateri opravlja službo lekarnar sam brez pomočnika, ta lekarnar ob nedeljah popoldne zapustiti kraj za kratko dobo, to pa ob taki uri, ko ima ponavadi najmanj opraviti in samo na tak način, da se ga lahko vsak hip najde; pa tudi to samo z dovoljenjem politične oblasti. V krajih, kjer je po več lekarn, se te glede nedeljskega počitka lahko pogode med seboj in uredi svoj nedeljski počitek tako, da je ena vedno odprta. Na vratih vsake zaprte lekarne mora biti jasno in razločno zapisano, katera lekarna v dotičnem kraju je ta čas odprta in občinstvu na službo.

— **Obkraden avtomat.** Na slovenjebistriški postaji je neko ukradel čuvaj kovčeg s 60 kron denarja, bonboni, čokolado in vžigalicami za postajni avtomat.

— **Strelnica** je ubila v šmarski okolici 4. t. m. Blaža Čuješa, ki je zbežal pred viharjem pod topoli.

— **Zvit tat.** V Zgornji Polskavi je ukradel neki 20letni mladenič posestniku Juriju Pliberšku 46 K. Ko ga je srečala neka ženska, si je skrbel obraz s klobukom.

— **Otrok se zadušil.** V zgornji Polskavi sta pustila Orthaberjeva zakonska svojo dveletno hčerko zaprto doma in se podala na polje. Neka ženska je pa zapazila, da se kadži iz hiše. Ognjegasci so vdrli v stanovanje in našli poleg peči gorečo posteljo. Poleg postelje je pa ležalo že mrtvo dete, ki se je zadušilo. Hišo so rešili.

— **Pobegnil** je iz wildonskih zaporov Andrej Lozinšek.

— **Med nebom in zemljo.** V Spilfeldu je pleskal 3. t. m. 40letni pleskar Jernej Plankl železniško skladišče in je stal med delom na lestvi 6 m visoko. Pripeljal se je pa voz uprežen z volom, ki se je splašil in prekucnil lestvico. Plankl je opazil nevarnost in se prijel za strešni žleb, ki se je pa upognil in se je nato Plankl spustil, se vjel na noge in se na srečo le nekoliko poškodoval.

— **V Mariboru** je umrl g. Jurij Moser v 78. letu.

— **Poslanec dr. Korošec**, ki je iskal na jugu zdravja, leži bolan v Ptuj v bolnišnici.

— **Otrok zadušil.** Zakonskima Orthaber na Sp. Polskavi se je zadušila dveletna hčerka, katero sta pustila v sobi samo zaprto. Iz poškodovane peči so vnele iskre postelj in predno so opazili ljudje dim, se je otrok zadušil.

— **Božično razstavo** prirede graški trgovci in obrtniki. Namestnik je prevzel pokroviteljstvo te razstave.

— **Mati prerezala vratove trem svojim otrokom in sebi.** Iz Trbovelj poročajo: Tu je danes zjutraj žena paznika Jurija Naglava prerezala z britvijo vratove trem svojim otrokom in sebi. Vsi so mrtvi.

— **Socialni demokrat Mlakar zopet pobegnil.** Iz Poljan nam poročajo: Kljub privatnih in javnih opominov se ni zdelo delniški pivovarni primerno rešiti nas njenega zalagatelja Janeza Mlakarja, bivšega trboveljskega socialnega demokrata. Ta človek se je pajdašil z najbolj zagrinjenimi pekelskimi nemčurji; v njih družbi je zabavljaj čez Slovence in duhovnike. V svojem stanovanju je popival z njimi cele noči. Zdal je pa morala delniška pivovarna čutiti resnico pregovora: Kdor ne uboga, tepe ga nadloga. Zakaj začetkoma vinotoka jo je pobrisal Janez Mlakar ne vé se kam; odnesel je s seboj več tisočakov delniškega denarja. Mi obžalujemo izgubo pivovarne, obenem se pa veselimo, da smo se vendarle enkrat rešili tega varovančka Roševga.

— **Duhovniki starotrške dekanije** so imeli v sredo, dne 9. t. m., v mestnem župnišču v Slovenjgradcu izvanreden sestanek, ki so se na niem razpravljala obče duhovnopastirska in posebej še katehitična vprašanja. Zborovalci so soglasno sklenili, da se hočejo odslej v isto svrhu zbirati vsak mesec. Prihodnji sestanek bo dne 6. novembra v Doliču. Referentom je izvoljen č. gospod mestni župnik Alojzij Čižek.

— **Cerkvena slovesnost.** Dne 20. oktobra to je na nedeljo cerkvenega posvečevanja, bo de blagoslovil knezoškof lavantinski dr. Michael Napotnik v novi baziliki Matere Milosti v Mariboru dva nova oltarja sv. Antona Padovanskega in svete device mučenice Filomene. Vsi dobrotniki nove bazilike in častivci sv. Antona in sv. Fiomene so k tej svečanosti prijazno povabljeni. Kakor čujemo iz mero-dajnih krogov, se nova oltarja silno dopadata.

— **Imenovanje.** Deželni odbor je imenoval gospoda dr. Antona Taingla profesorjem zemljepisja in zgodovine na gimnaziji v Ptuj.

— **Občinske volitve v Razvini.** Pretekli četrtek so se vršile občinske volitve v Razvini pod Mariborom. Slovenci so si po hudem boju prvič priborili dva občinska zastopnika. Nemškutarji so delali »ljudsko voljo« z vso divjo predrznostjo in nasilnostjo, ki je lastna vsem spodnještajerskim nemškutarjem.

— **Napačni narednik.** Krokala sta te dni v Mariboru krojaški pomočnik Lisenz in neki narednik 47. pešpolka. Bila sta tako dobre volje, da sta zamenjala obleko. V Gosposki ulici je bil napačni narednik tako drzen, da je ustavljal nekega deželnoobrambovskega četovodja, češ, da ga ni pozdravil dovolj »stramm«. Četovodja pa ni razumel šale in je ovadil napačnega narednika policiji. »Špas« se konča pri mariborskem okrajnem sodišču.

— **Samoumor.** Dne 8. t. m. se je ustrelil v Mariboru c. kr. strojni prometni vodja Ivan Erhardt, nastavljen v Ptuj, ki je bil na trimesečnem dopustu v Mariboru. Erhardt je bil bolan na živcih. Že pred dnevi je izjavil znanecem, da se hoče usmrtiti. Erhardt je bil star 44 let.

— **Zvita goljufija.** Viničarka Josipina Repič je prodala na zadnjem mariborskem sejmu mlado telico za 104 krome. Kupec, približno 55 let star, ji je dal namesto stokronskega bankovca neki ogrski reklamni listek. Šele ko je hotela Repičeva menjati namišljeni bankovec, je izpoznala, da je bila goljufana. Goljuf je velik, vitek, oblečen v sivo obleko z rdečkastimi brkami.

— **Izprememba posesti.** V Hočah je prodal posestvo z gostilno in trgovino mešanega blaga Andrej Pfeifer Ivanu Stanitzu.

— **Slovenska Bistrica.** Nemci se jako jeze, ker ni hotel dati gostilničar N. svoje dvorane za veselico podružnicama šulferjana in šidmarke. — V petek je umrla 56-letna žena uradnega sluga, Ana Fekonja. — Zelo živahno se zida v Slovenski Bistrici. Napreduje zgradba nemške šole. Mestna občina gradi velik most h klavnici. V Kolodvorski ulici gradi novo hišo lekarnar Petzold. Pod streho bo prihodnji teden tudi »Narodni dom«.

— **Nova nemčurska trdnjava.** V Konjicah se je vršil 6. t. m. ustanovni shod nemčurskega političnega društva za konjiški okraj.

— **Županova in njegovega namestnika** volitev v Ptuj je napovedana dne 9. t. m.

— **Učitelj za geografijo in zgodovino** na ptujski gimnaziji je postal dr. Anton Tangl.

— **Hoče pri Mariboru.** Veliki Nemeč, gostilničar Andr. Pfeifer je prodal svoje posestvo, gostilno in trgovino Ivanu Stanitzu iz Zgor. Radvine.

Koroške novice.

— **Koroški deželni zbor** je dokončal v svoji seji dne 10. t. m. stavljeni mu dnevni red. Sklenilo se je, da se razdeli občina Spodnji Dravograd.

— **Na smrt obsojeni vojak pomjloščen.** Celovško garnizijsko sodišče je obsodilo na smrt topničarja 9. artiljerijskega polka Mihaela Ploderia po š 146 vojaškega kazenskega zakona. Poveljništvo graškega armadnega zbora je pa obsojenca pomilostilo in izpremenilo smrtno kazen v dveletno ječo.

— **Iz tira** je skočil v nedeljo ob četrt na 12. na beljaškem ramžirskem kolodvoru vlak št. 1217. Ranjen je nevarno izprevodnik Pottschaller.

lj **Znamenita polstoletnica.** Kakor smo že omenili, je dne 10. oktobra minulo polstoletja, kar je izdihnil v Ljubljani eden največjih tehnikov — Jožef Ressel, ki počiva na starem ljubljanskem pokopališču v preprostem grobu, in edino le Resljeva cesta spominja nanj. On je izumil vijak, ki žene parnike, in je s tem povzročil velikanski napredek v paroplovbi. Ressel je bil rojen leta 1793 v Chrudimu na Češkem in je prišel leta 1812 v gozdarsko službo na Kranjsko. Svoje poizkuse z vijakom je delal v Trstu in v Parizu. Posmehovali so se mu in ga imeli za prenapetneža; nihče ni veroval izpočetka, da more vijak gnati veliko ladjo. Ressel je vsled tega živel v veliki revščini. Leta 1825. je v Trstu prvič sestavil model za parnik z vijakom, leta 1829. Šele je mogel izpustiti v Trstu svoj parnik v vodo, a zadela ga je nesreča in po čerturni mirni vožnji se je parnik ustavil. Parni stroj je bil slab in par je uhajal na zrak. Vsled tega neuspeha so Reslso celo prepovedali nadaljnje poizkuse. Razočaran je živel iznajditelj v bedi, a njegov izum ni zamrl. Leta 1840. je prišel prvi parnik na vijak iz Angleške v Trst, Angleži so se polastili Reslove iznajdbe, ker njegova domovina ni znala ceniti duhovitega izuma, in leta 1846. so proglasili Angleža Friderika Souvage, da je on prvi izumil parnik na vijak. Reslso je to seveda silno bolelo, da se tuji izkoriščajo z njegovo iznajdbo in si celo prilaščajo čast iznajdbe! Potegoval se je za svojo iznajditeljsko pravico, in leta 1852. je poveljstvo angleškega brodograjskega razpisala nagrado 20.000 funtov sterlingov onemu, ki nepobitno dokaže, da je pravi iznajditelj parniškega vijaka. Tedaj je Ressel zbral vse svoje listine in uradne dokumente ter jih je poslal v London. Angleži pa so hoteli iznajdbo proglasiti za svojo in so zavlačevali odločitev več let. Ressel je tedaj živel v revščini, a pričakovane nagrade ni doživel. Umrl je dne 10. oktobra 1857. v Ljubljani v starosti 64 let. Leta 1862. šele pa je dunajska akademija po natančni preiskavi spoznala Reslso za pravega izumitelja parnika na vijak, in tudi Angleži so ga priznali. Pred dunajsko politehniko stoji danes Resljev spomenik, ki so mu ga postavili leta 1863. Spomenik kaže bistre, duhovite poteze moža, ki je, boreč se za svojo veliko iznajdbo celo življenje prenašal bedo in preziranje z neobičajno potrpežljivostjo in vztrajnostjo. Češki akademiki so opravičeno ponosni na svojega rojaka, Ljubljana pa hrani njegove zemске ostanke. Jutri bo preteklo pol stoletja, odkar so Jožefa Reslso položili k svetemu Krištofu k zadnjemu počitku. Ali se spomni kdo, da gomilo velikega iznajditelja ovenča s kito cvetja? Dolžni so mu to Slovenci in Čehi, zlasti slovanski tehniki, katerim bo ime Jožefa Reslso za vse čase v ponos in slavo!

lj **Nove zvonove na Viču** je v nedeljo popoldne ob 3. uri prišedši iz Brezovice, blagoslovil prevz. knez in škof. Lilo je kakor iz škafa, grmelo in treskalo, ko se je vršil blagoslov, a ljudstvo je kljub temu vztrajalo na mestu, da vidi lepe obrede. Viški pevci so zapeli ginljivo pesem o zvonovih, ki je naredila globok vtis. Nato je bil blagoslov hiše. — V ponedeljek so potegnili zvonove v stolp. To delo se je vršilo jako sigurno in spretno pod vodstvom Samasovega monterja in tesarskega polirja, ob 5. popoldne so bili zvonovi na varnem. V torek zjutraj so dobili pravo lego in zvenkeljne in okrog 10. smo čuli veliki zvon v Ljubljano prav razločno, popoldne ob 3. pa je zazvonilo z vsemi štirimi. Ginljivo je bilo čuti lepo ubrano melodično zvonjenje prvokrat po viški občini, ljudje so prihiteli iz hiš in zadovoljnost se jim je brala na licih. Dispozicija glasov je v naših krajih izredna, vendar imam trdno upanje, da najde posnemovavcev in da se morda vendar enkrat iznebimo po celem Kranjskem enoličnih trizvokov in kvartsektakordov. Tudi gre prednost pravemu zvonjenju, ker tu se čuje plavajoči glas, bolj ko v potrkavanju, ki je zgolj le igrača in kvari zvonove. — Omeniti mi je, da oder za zvonove stoji v stolpu kakor stol v izbi, ki se ne dotakne stene. Načrt zanj je naredila tvrdka Samassa sama, izpeljal ga je tesarski mojster J. Lehner. — Tedaj: Zvonovi zvonite, na delo budite!

lj **Prijateljski sestanek pevcev »Ljubljane«** bo jutri ob 8. uri zvečer v mali dvorani hotela »Union«. Gg. pevce vabi k obilni udeležbi veselični odsek.

lj **»Raglja«** se pridno razprodaja. Le nekaj izvodov je še dobiti v trafikah g. Soukala pred Škofijo.

lj **Risarska in slikarska šola** Rih. Jakopiča in M. Sternena v Ljubljani se otvori v ponedeljek, 14. t. m. Vsi že vpisani učenci, kakor tudi oni, ki žele še le vstopiti, se vljudno vabijo na sestanek ob 10. uri dopoldne t. d. v šolskem prostoru, Breg št. 20, III. n. Na željo nekaterih interesentov sprejemajo se tudi izvanredni učenci, ki žele omejiti pouk le na posamezne ure. Za te znaša šolnina po 50 vin. za uro. Učenci se sprejemajo tudi ob šolskem letu vsikdar. Programi so na razpolago pri Rih. Jakopiču, akad. slikarju, Ljubljana, Emonska cesta 2.

lj **Mleko.** V soboto, dne 12. t. m. prične se zopet s prodajo mleka v takozvani mestni mlekarni na rotovžu. Mleko se bode prodajalo liter po 20 vinarjev (na dom dostavljeno 22 vin.).

lj **Nagajivost.** Ko se je predvečrajšnjim s koleškom peljal pri železniškem prelazu na Dunajski cesti klepar Ivan Brodar, mu pridrvi nasproti s koleškom nek mizarski pomočnik in zapelje nalašč v Brodarja, ki je padel s koleša in se telesno poškodoval. Tudi na kolešu ima Brodar 30 K škode. Obravnava bode pred sodiščem.

lj Umrla je strojevodjeva soproga gospa Ivana Spreitzer v Novih ulicah št. 5, stara 30 let.

lj Nevarno je grozil včeraj popoldne z revolverjem na Plankarjevem dvorišču na Dolenjski cesti zidar Alojzij P., dvema svojima tovarišema, vsled česar se mu je revolver odvzel, potem bil pa aretovan.

lj Tatvina kolesa. Kolo, ki je bilo pred nekaj časom ukradeno iz kazinske veže na Kongresnem trgu poročniku g. Friedrichu, so dobili v Domžalah, kjer ga je prodal nek topničar za 58 K.

lj Vztrajen fujakar. Pred mesecem je obhajal nek itukajšnji fujakar nekaj jubilej. Prestal je namreč petdeseto kazen zaradi nagle vožnje. Ker je mladi fujakar tako vstrpen, bo lahko doživel 100-letni jubilej.

lj Pobegnili sta iz preiskovalnega zapora v Ilirski Bistrici delavec Gregor Faktor in Mihael Pernat. Bila sta v preiskavi zaradi javnega nasilstva.

lj Stenografski pouk. Opozarjamo, da otvori od deželne vlade potrjeni učni zavod Josipa Christofa za pisanje na stroj in za stenografijo v ponedeljek, dne 14. t. m., ob sedmih zvečer stenografski tečaj na I. mestni deški ljudski šoli v Komenskega ulicah (na Ledini). Udeleženci naj se zberejo navedenega dne v imenovani šoli ob 7. uri zvečer.

lj Nabornike leta 1908. Vsi v Ljubljani stanujoči, leta 1885, 1886 in 1887 rojeni mladeniči, neglede na njih rojstni in pristojni kraj, se imajo tekom meseca novembra 1907 k zaobvezbi zglasiti v pisarni magistratnega vojaškega referenta. Mladeniči, ki nimajo domovinstva v Ljubljani, imajo s seboj prinesiti dokazila o starosti in pristojnosti (rojstni list in domovnico). Začasno odsotne ali bolne mladeniče lahko zglašajo stariši, varuhi ali pooblaščenici. Onim, ki si hočejo izprositi kako v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih ugodnosti, je po predpisu opremljene prošnje vložiti meseca januarja ali februarja 1908 pri tečajšnjem mestnem magistratu, najkasneje pa na dan glavnega nabora pri naborni komisiji. Onim, ki žele, da se jim dovoli nabor izven pristojnega okraja, je o priliki zglasitve vložiti opremljene prošnje; obenem pa lahko oglašje in izkažejo pravico do kake v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona omenjene ugodnosti. Ravno tako se je zglasiti tudi sinovom vojaških oseb, službe v dejanski službi in onim mladeničem, ki so nameščeni pri vojni upravi (vojni mornarici) in so v nabornih letih. Kdor zanemari dolžnost zglasitve, in sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more opravičevati z izgovorom, da ni vedel za poziv ali pa za dolžnosti, katere mu nalaga vojni zakon. Naborniki, ki opuste zglasitve, ne da jih bila pri tem ovirala kaka nepremagljiva ovira, so krivi prestopka in se kaznujejo z globom od 10 do 200 kron, ali pa s primernim zaporom.

lj Napadla sta 8. t. m. popoldne v Latermanovem drvoredu dva pekovska pomočnika gospoda Matijo Zalarja in ga na glavi in rokah telesno poškodovala. Pomočnika se bode ta zagovarjala pred sodiščem.

lj 2851 kron denarja so imeli pri sebi predvčerajšnjim na Južnem kolodvoru trije izseljenci, ki so se hoteli odtegniti vojaški sukni in jo popihati v Ameriko. Aretovani, 23letni Ivan Orlič iz Lipserja pri Ložu, 22letni Ivan Debevc od ravnotam in 20letni Ivan Znidaršič, tudi iz Lipserja, so svoj čin priznali in so se izročili sodišču.

lj Izgubila je gospa Kristina Morotova zlato zapetnico, v kateri je bil vdalen zlat s črkama V. M., vredna 40 kron. — Črevljarški pomočnik Franc Fojav je izgubil prost bankovec za 20 K.

Gospodarstvo.

Konjereja.

V Pragi je zboroval shod čeških konjerejev, ki je sklenil sledeče resolucije:

1. Vsakemu posestniku bodi svobodno gojiti take konje, kakor sam hoče, t. j. ki so mu gospodarsko najkoristnejši in ki jih more najbolje prodati. Nobena pasma se ne sme ljudstvu vsiljevati in žrebci domačih plemen se ne smejo zapostavljati kakih tujih pasmi.

2. Naj se odpravijo vse državne žrebčarne, ki imajo samo na Češkem čez pol milijona primanjkljaja in vsi žrebci naj se dajo v rejo kmetom. Denar, ki se prihrani, se naj porabi za podporo konjereje.

3. Pri licenciranju žrebcev ali pri dovoljevanju, ali sme kdo držati žrebce, naj odločujejo zaupniki konjerejev in živinozdravniki, ne pa častniki, ki ponavadi nimajo pojma o tem, kakšni konji so za gospodarja najboljši in se najdražje prodajo.

4. Vojno ministrstvo naj boljše plača vse konje, ki jih kupuje za vojsko. Če tovarnarji in milijonarji z velikim dobičkom prodajajo državi svoje puške in topove, naj se ne zahteva od kmeta, da bi on dal konja ceneje, kakor njega samega stane, posebno zato ne, ker tak lahek, plemeniti konj ni kmetu za nič, ako ga erar ne kupi.

Razne stvari.

Na preših se je pojavila čudna bolezen. Žival onemore, pade in pogine. Več prešičev je poginilo v Selu, Batujah in Črničah. Vzroke iščejo tudi v tem, ker je prevroče v svinjaki. Prišel je živinozdravnik, pa le v Črniče, potem pa odšel v Gorico.

Teža po poklicu. Neki angleški statistik je sestavil statistiko, koliko so na Angleškem težki ljudje v gotovih poklicih. Mesarji tehtajo povprečno po 85 kg, gostilničarji pa po 82 kg. Duhovniki tehtajo po 81 kg, zidarji in kmečki najemniki po 80½ kg, sodni uradniki po 80 kg. Trgovski potniki imajo po 79 kg, kovači po 77½ kg, bankirji po 76 kg, tesarji po 74½ kg, učitelji po 73½ kg, črevljarji po 73 in trgovski pomočniki po 72 kg. Krojači imajo po 71½ kg.

PROTI ANTIMILITARISTOM.

Lipsko, 10. oktobra. Danes se vrši pred tukajšnjim sodiščem obravnava proti znanemu sodruhu Liebknechtu zaradi njegove brošure o antimilitarizmu. Državni pravdnik ga toži, da hoče s svojo propagando uničiti čut discipline in tako stavlja državo v slučaju vojske v veliko nevarnost, Domneva se, da bo Liebknecht ostro obsojen.

VSEENEMŠKE TEŽNJE.

Na zborovanju »Böhmerwaldbunda« v Krumlovu je govoril Nemec Göltz iz Monakova, da se v Monakovu in v Reznu mnogo dela na to, da se odpravijo državne meje, ki ločijo češke Nemce od njihovih rojakov v rajhu. Ta velenemški govor je postal predmet interpelacije v češkem deželnem zboru.

RUSIJA.

Deset roparjev je napadlo železniško postajo Vršne-Dnjeprvsk. Orojali so 60.000 rubljev, ubili par stražnikov in pokončili brzovojno napravo. — Rektor in dekani kievškega vseučilišča so demisionirali. — Neznanec je smrtonovarno ranil ravnatelja realke v Orenburgu.

Telefonska in brzovojna poročila.

CESARJEVA BOLEZEN.

Dunaj, 11. oktobra. (Uradno.) »Fremdenblatt« poroča: Cesar je včerajšnji dan prebil v svoji delavni sobi in je kakor ob času najboljšega zdravja sprejel obisk višjega dvornika Montenuova, ki je cesarju izročil različne spise. Do ure dineja je sedel cesar ob svoji pisalni mizi ter potem zavžil dine. Zvečer sta cesarja podrobno preiskala profesor Neusser in cesarjev osebni zdravnik Kertzel ter sta soglasno konstatirala, da je katarhalna afekcija se zboljšala tako, da se danes more govoriti če tudi začasno le o lahkem zboljanju. Na subjektivno razpoloženje cesarjevo je nekoliko uplivala še obstoječa dražljivost h kašlju in ves dan trajajoča zvišana telesna temperatura. Cesar se čuti nekoliko trudnega in zmučenega, tek tudi nima tako dober, kakor sicer. Cesar je ponoči spaval, spanec je le nekoliko motilo kašljanje.

Dunaj, 11. okt. Generalni borzni tajnik je izdal na borzi naslednjo izjavo: Borzni komisar je pooblaščen od finančnega ministra, da izjavi: Cesarju se katar izboljšuje, cesar je bil včeraj zvečer brez mrzlice, noč je bila precej dobra, počuti se cesar danes ravno tako kot včeraj in je v tem oziru položaj nespremenjen.

Dunaj, 11. okt. Cesar se je danes ponoči razmeroma dobro počutil. Cesarjevo spanje ni bilo preveč moteno po kašlju. Inhaliranje in poraba vode za grgljanje je ugodno vplivalo na organe in pospešilo omehčanje katarja. Mrzlica pa še ni izginila.

GORIŠKI MESTNI SVET PROTI SLOVENSKEMU UČITELJIŠČU

Gorica, 11. okt. Včeraj zvečer je goriški mestni svet z vslo slovesnostjo, katere je zmožen, protestiral proti nameravanemu premeščanju slovenskega učiteljišča iz Kopra v Gorico. Protestni »speech« je izpustil gospod Peter Pinausig, alias Pinaučič. Pinausig se je pred vsem zaganjal v socialističnega tržaškega državnega poslanca Pittonija, ki smatra premestitev slovenskega učiteljišča v Gorico za umestno. Pinausig meni, da Pittoni ni vpoštevanja vreden, ker ga je vsa »poštena italijanska javnost« že obsodila, nevarna pa da je ta gospod Pittoni vendarle, ker bi se utegnili vlada nanj sklicevati. Pittoni po mnenju gospoda Pinausiga ne pozna zgodovine goriške, ki je italijansko mesto, kar posebno dokazuje neki italijanski akt iz leta 1830, kjer vlada imenuje Gorico: »Gorizia nel Friuli.« Dobri gospod Pinausig se spominja kongresa v Stuttgartu, kjer so se socialisti izrekli za svetovni mir; če pa zdaj Pittoni doše, da pride slovensko učiteljišče v Gorico, bi bil mir v nevarnosti in bi divjala večna vojska. Prišli bi v Gorico »stranieri«, tujci, ki bi sovražili italijansko kulturo — »la nostra gloriosa cultura.« Pinausig pravi, da je v Gorici že itak dovolj Slovencev, importiranih iz »ljubljanke provincije«. Za te duhovitosti je Pinausig žel obilo zahvale in ploskanja, vlada pa se menda, kakor je upravičeno upati, ne bo ustrašila Pinausigov.

Dolenjski kosovni premog la.

po K 1-20

na 50 kg in cele vozove v hišo pripeljan (na cele vagone po premogokopnih cenah), priporoča J. Paulin v Ljubljani, Nove ulice 3 (telefon št. 32), glavna zaloga premoga trboveljskega in dolenjskega kosovnika, orehovnika in gruča ter Paulus-salonbriketov na debelo in drobno. 2294 3-1

2330

Prežalostnega srca naznanja **Leopold Spreitzer**, strojevodja c. kr. drž. železnice, v lastnem in v imenu svojih otrok **Ivana in Valtirja** ter v imenu vseh ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem bridko vest o smrti svoje iskreno ljubijene soproge, oziroma matere, sestre, svakinje in tete, gospo

Ivane Spreitzer

ki je po dolgem, jako težkem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob četrtno 10. uro blaženo zaspala v Gospodu.

Pogreb bo v nedeljo, 18. t. m., ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Nove ulice št. 5 na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah.

V Ljubljani, 11. oktobra 1907.

Nemeblovana soba,

kolikor možno sredi mesta, se išče za takoj.

Ponudbe pod »Soba« sprejema upravništvo »Slovenca«. 2322 1-1

Rogaški templjev vrec

je osveževalna pijača, ki učinkuje izredno dietetiško in se v tem oziru izborno razlikuje od vseh drugih mineralnih voda. 1704 6-2

Od danes nadalje oddajam Trboveljski

premog

— cent à 50 kg — po K 1-40 (70 kr.).

Opozarjam torej cenjene odjemalce, da premoga nobenemu mojemu uslužbencu dražje ne plačajo.

Za obila naročila se priporočam velespoštovanjem 2327 3-1

— — — M. Lampert. — —

Kleparski pomočniki

dobri samostojni delavci se sprejmo

takoj

proti dobri plači. Delo po zimi zagotovljeno, pri

— — — L. M. Ecker-ju, Ljubljana.

Zahvala.

Ker se podpisanima pri odhodu z **Zgornj. Logatca** ni bilo mogoče pri vseh osebno posloviti, zatorej se tem potom vljudno zahvaljujema velecen. rodbinam, znancem in prijateljem za njih naklonjenost, katero sva kot gostilničarja obilno vživala.

Hvala! Iskreni pozdrav!

Ana in Ivan Sušnik,
gostilničarja

2329 1-1

v Ljubljani.

Priporočilo.

Tem potom podpisana slav. občinstvu vljudno naznanjata, da sta prevzela staroznano

gostilno pri „Jurčku“
na Rimski cesti II

v najem. Točila se bodo izključno domača, štajerska in istrska vina. Sveže pivo in kuhinja je vedno na razpolago. Za voznike se nahaja pri gostilni obširno dvorišče in hlev.

K obilnemu obisku se priporočata z odličnim spoštovanjem

Ana in Ivan Sušnik.

Važna novost!

Anton Medved: Za pravdo in srce.

Tragedija v petih dejanjih.

Cena knjige v elegantni vezavi K 3-50. Ker se bo novembra meseca igrala drama v ljubljanskem gledališču, oddajamo knjigo na pesnikovo željo onemu, ki jo naroči in plača pred koncem novembra, za skrajno znižano ceno **K 2-50** v elegantni vezavi.

Ta drama je izboren donesek za izpopolnitev slovenskega dramatičnega slovstva za ljudske odre, katerim sploh jako manjka primernih igrokazov. Zelo laskavo in vseskozi nepristransko oceno je prinesel dne 10. oktobra t. l. »Slovenec«. Zlasti ugodno je ocenil dramo »Slov. Narod«, »Ljubljanski Zvon« in »Slovenec« pred osmimi leti, ko se je prvič uprizorila v ljubljanskem gledališču.

Obenem priporočamo tudi:

2316 12-1

Anton Medved: Poezije. Cena K 3-80, eleg. vez. K 5.—

Gotovo je še vsakemu znano, koliko priznanja so našle te poezije in kako pohvalno se je izrekla kritika vseh slovenskih časopisov.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

Štev. telefona 210.

prporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborne

2469 150-23

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Znanost in umetnost.

* **Za pravdo in srce.** Tragedija v petih dejanjih, Ljubljana 1907. Založila »Katoliška bukvarna« v Ljubljani. Resnično smo se razveselili te knjige. Dobro še pomnimo, ko se je leta 1898. ta tragedija uprizorila na slovenskem odru v Ljubljani in dosegla jako povoljen uspeh. Slovenski listi in leposlovne revije so prinesle takrat podrobno in zelo ugodno oceno glede igre same in tudi glede nje uprizoritve. Letos se bo, kakor čujemo, zopet uprizorila. Ko pregledujemo knjigo in primerjamo tragedijo, kakor je izdelana v knjigi, z ono, ki se je uprizorila pred osmimi leti, zapazimo, da je pisatelj dramo zelo izpopolnil v tehniškem oziru, zlasti s tem, da je varoval skozkrozno krajevno enoto, kar je posebno ugodno za uprizorjanje. Posebne važnosti je predvsem to, da je tragedija natisnjena v elegantno opremljeni knjigi, kar bo posebno dobro služilo tudi vsem našim krajevnim odrom in društvom, ki bodo to igro brez dvoma mnogokrat uprizorjali. Zakaj nam je knjiga prav posebno dobrodošla? Medvedova tragedija izpolnjuje zelo občutno vrzel v naši dramatiški književnosti, kateri tako primanjkuje zares dobrih — ljudskih iger. Tako zelo priljubljeni »Rokovnjači« so se nekoliko obrabili, ker jih je bilo venomer treba igrati. »Pravda in srce« pa, ki je že osem let nismo videli na ljubljanskem odru, bo našo dramatiško književnost zopet znatno poživila. V tehniškem oziru je Medvedova žaloigra zlasti v predelani obliki, čisto korektna, kar jo posebno odlikuje, je krajevno-zgodovinsko ozadje drame in pa markantno risani značaji. Snov tragedije je zajeta iz pretemne dobe l. 1573., ko je Jošt Turen premagal pri Brežicah kmečko vojsko in tako za vselej udušil kmečke punte v večjem obsegu. Osebe v »Pravdi in srce« vodijo, pospešujejo ali zavirajo lokalni kmečki upor na Raki in so spretno zvezane z usodo glavnokmečkega gibanja, ki ga je vodil »kmečki kralj« Gubec. V tem okviru se vrši tožnolpa ljubezen grajskega sina Erazma do kmečke deklice Katarine, okoli katere se plete dejanje. In kakor je pristno slovensko historičsko ozadje, tako so pristno-slovenski vsi značaji. Kdo ne bi občudoval starca-slepca Grajana, trdo in neomajano kmečko postavo, ki je v njej toliko tožnosti in gorja, katerega si sladi s slovensko pesmijo? Temu slovenskemu bardu je pesnik položil v usta besedilo prve znane slovenske pesmi: »Le vkup, le vkup, uboga gmajna!« Kakor mogočen kip iz davnine vstaja pred nami kmet Lokvanec, voditelj raških upornikov, ki je pa pravičen in nepristranski, veren sin vernega ljudstva, ki le malokdaj vzkipi, ki pa globoko čuti prizadete mu krivice in kadar se vzdigne, mogočno zahteva nazaj svojo pravdo. Poleg grajsčaka Erazma pa je glavna oseba tragedije Lokvančev sin Andrej. Ravno pri tem značaju se nam odkriva posebna vrлина Medvedova: objektivnost. Dasi kaže do kmečke stvari gorečo ljubezen in globoko umevanje njegovih nadlog, ni tendenčno izkrivil značaja gospode in je nasprotno v kmetu Andreju izklesal karakter, ki odbija s svojo demonsko strastjo do Katarine slednjo od sebe. Dočim je oče Lokvanec preišličen in razsoden, predstavlja njegov sin Andrej destruktivno stran v kmečkem uporu: slepo strast. Grajsčakinje Barbare sin, Erazem, je naslihan tako verno, da njegova blaga plemenitost nikjer ni pretirana. Njegova mati Barbara je ohola plemkinja, prava »modrokrvka«, katero pa olupšuje njena požrtvovalna ljubezen do sina Erazma. Zelo dobro in vestno je obdelan grajski oskrbnik Dizma. Lokav je, goljufiv, sebičen, odločen, kadar se gre za to, da doseže svoje namene, strahopeten, kadar ga kdo pri njih zaloti, toda nikdar v zadregi, ko se je treba izgovarjati in izmisлити si slepivne načrte in nakane. Zapletljaji v Medvedovi dramati niso izumetničeni, prisiljeni in ne hlepijo po golem efektu, ampak vse se naravno razvija iz izvrstne dispozicije v I. dejanju tragedije, v katerem je kakor v jedru že preformirana vsa tragika. Tragiški moment in katastrofa sta logičsko razvita iz te dispozicije in segata do dna srca. Kmečka vojska je poražena, toda Katarina, ki ljubi grajsčaka Erazma, pače, ustreljena od njegovega divjeljubečega tekmeča Andreja. . . . In tako konča drama s pravo pesniško poanto. **Valvazor:** (V ozadiju se čuje divje petje Uskokov, vojakov, najetih od graščakov, ki so premagali kmete) »Erazem! Potolaži se za Boga! Pomisli vendar, da obhajamo imeniten dan. Čuj veselo petje! (Prime Erazma za roko) Končaj je boj za pravdo. **Erazem:** (Zamoljko): »In prayda za srce — končana. (Zavesa pada.) Ni dvoma, da se bo ta žaloigra, zajeta iz življenja našega ljudstva, Slovincem, ki tako čislajo pesnika Medveda, priljubila in mu pridobila novih častilcev. — Ljudski odri, katerim tako zelo manjka lepih, povzdigujočih iger, ki niso zmašene skupaj za ta namen, bodo z veseljem segli po tej žaloigri, ki bo tudi na našem ljubljanskem odru gotovo častno uspela. S.

Ker se bo uprizorila drama meseca novembra t. l. v gledišču, oddaja založništvo na željo pesnikovo izvode, ki se naroče in plačajo pred koncem novembra t. l., po skrajno nizki ceni 2 kroni 50 vinarjev za eleganto vezan izvod. — S prvim decembrom pa stopi prava cena K 3 50 v veljavo.

Anton Medved, čegar poezije so našle toliko priznanja, gotovo tudi s tem delom ne pade v oče razsodnega občinstva.

Cena za njegove »Poezije« znaša K 3 80 za broširan in K 5— za elegantno vezan izvod.

»Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

CESARJEVO ZDRAVJE.

Dunaj, 10. okt. Po vsej monarhiji vlada največje zanimanje, kaj je s cesarjevo boleznijo. Kralj Edvard angleški si pusti nevzdržema poročati o bolezni cesarjevi. Zadnje poročilo se glasi: Danes se cesar vobče počuti boljše kot včeraj in predvčerajšnjim. Mrzlični pojavi so se zmanjšali. Katar se omehčuje. Vzlic temu je treba na vladarja paziti. Do zdaj mu ni bilo treba iti v posteljo, večinoma sedi v naslonjaču ali pa pri pisalni mizi. Profesor Neuner je cesarja natančno preiskal. — Uradni bulletini se ne izdajajo. Srce deluje povoljno, pač pa manjka cesarju teka. Ker se bulletini ne izdajajo, se za zdravje ljubljene vladarja ni bati.

NAGODBA.

Kakšna je nagodba?

Dunaj, 10. oktobra. Glasilo krščanskih socialcev izvaja glede na nagodbo nekako sledeče: Dvoje stvari je, ki vznemirjajo vsakega resničnega domoljuba. V državno-pravnem oziru se je Ogrski v nagodbi toliko koncediralo, da se celo minister za zunanje zadeve, baron Aehrenthal, ki gotovo ni Mažarom neprijatelj, pomislija, ali se dajo združiti s pojmom monarhije vsaj nazunaj. Drugič pa mažarski oficijozni tako slavijo nagodbo, da se že zdaj, kakor bi se iz nas norčevali, vse to nam vsiljuje vprašanje: Ali ni morda nagodba Beck-Weckerle celo slabša kakor nagodba Szell-Körber? To bi bilo že zato neodpustljivo, ker je Avstrija topot imela moč v svojih rokah. Ko sta sklepala nagodbo Szell in Körber je v Avstriji parlamentarno življenje bilo onemoglo, industrija je gledala v negotovo bodočnost, ker trgovinske pogodbe z inozemstvom se niso bile sklenjene, poljedelci so se vsled velike agrarne carine v Nemčiji bali krize, na jugu pa nam je pretila neprijazna Italija. Zdaj vsega tega ni. 1917. veljajo vse trgovinske pogodbe, parlament je postal res ljudsko zastopstvo, nazunaj pa je naša monarhija utrjena na vse strani in je celo postala voditeljica v balkanskem vprašanju. Ko je nedavno grof Bathiany na francoskem iskal posojila za bankerotni ogrski denarni trg, mu je ondi minister za zunanje zadeve, Pichon, namignil, da brez Avstrije Ogrri ne dobijo posojila. Torej: Pozor in vsi na straži!

Dunaj, 10. oktobra. Glasilo Derschattovo, »Gr. Tagblatt«, je pisalo, da bodo nemški nacionalci v presojanju nagodbe sledili krščanskim socialcem, ki so zdaj vodilna nemška stranka v parlamentu. Na to pripominja krščanskosocialno glasilo, da je kaj malo verjetno, da bi glasovali proti nagodbi nemški nacionalci, katerih član Derschatta je nagodbo podpisal.

Dunaj, 10. oktobra. Prihodnji teden se snide krščanskosocialna zveza v parlamentu, da se posvetuje o nagodbi. Kaj se bo sklenilo, je zdaj še čisto negotovo, ker tudi še zdaj nagodbena določila niso znana. Pričakuje se, da ministrski predsednik v svojih pogovorih z načelniki strank vsaj glavne obrise nagodbe razodene, da bo mogoče še pred otvoritvijo parlamenta zavzeti kolikormogoče trdno stališče.

Dunaj, 10. oktobra. Ako se avstrijsko-ogrski nagodba ne ozira na hrvaški sabor, ki je, kar se tiče izpremembe takih zakonov, ki so se sklenili v sporazumu s krono, ogrsko, avstrijsko in hrvaško vlado, kompetenten kot tretji kompaciscent, se bodo avstrijski hrvaški državnozbornski poslanci v kratkem sešli z ogrskimi hrvaškimi državnozbornskimi poslanci in deželnozbornskimi poslanci dalmatinskimi, da začnejo skupno akcijo proti nagodbi.

Dunaj, 10. oktobra. »Hlas Naroda« poroča, da so češki poslanci mnenja, da v poslanski zbornici ne bo prave opozicije proti nagodbi. Poljaki bodo seveda z vsemi kriplji zanjo.

PREOSNOVA ZVEZE ČEŠKIH KLUBOV.

Dunaj, 9. oktobra. »Vaterlandu« se poroča iz Prage, da se vršijo med dr. Kramfem dr. Baxo in Kalino konferenca glede na preosnovo Zveze čeških državnozbornskih poslancev.

BANČNO VPRAŠANJE V NAGODBI.

Trst, 9. oktobra. »Piccolo« trdi v neki brzojavki z Dunaja, da je rešil bančno vprašanje v nagodbi izdajatelj »N. Fr. Presse« Benedikt. Svojo formulo je sporočil obema vladama v Budimpešto, na kar sta jo te dve

sprejeli in se je premagala glavna težkoča. Ta formula priznava Ogrski, da ima po l. 1910. pravico do samostojne banke, da pa mora, predno jo ustanovi, skleniti z Avstrijo pogodbo glede plačevanja in izjednačevanja valute, da Avstrija ne bo oškodovana. Se beleži z rezervno.

OGRSKA.

Budimpešta, 10. okt. Justh otvori zasedanje zbornice. Večina odkloni zahtevo socialnega demokrata Mezöffija, da utemelji svojo interpelacijo glede na splošno in enako volivno pravico. Za interpelacijo glasujejo demokrati in nacionalistični poslanci, Hrvati pa so pred glasovanjem zapustili dvorano. — Med socialnimi demokrati vsled postopanja Justhovega vlada velikansko razburjenje.

Budimpešta, 10. okt. Nekaj poslanec je med današnjo sejo na hodniku obsojal napade na prestolonaslednika, o katerem so listi pisali, da se protivi ustavnim garancijam. Poslanec je povdarjal, da je zelo neumestno osebo prestolonaslednikovo vlačiti v debato. Nato je minister, grof Andrassy dejal: »Gotovo je neumestno. Prestolonasledniku se imamo mnogo zahvaliti.« Nato poslanec: »V tem slučaju je škoda, da se prestolonaslednik ni že preje začel zanimati za ogrske zadeve.«

Budimpešta, 10. okt. Hrvaško-ogrski koalicijski je sklenila stopiti nasproti vladi v neodločnejšo opozicijo, obstruirala pa najbrž ne bo, ker je klub sklenil, da ne bo dal ogrski koaliciji prilike revidirati poslovnika.

OGRSKI SOCIALNI DEMOKRATI.

Budimpešta, 10. okt. Pri sprejemu socialnodemokratske deputacije pri predsedniku poslanske zbornice Justhu je prišlo do zelo ostrih prizorov. Zanimiv je bil nagovor socialnodemokratskega tajnika Garteya. Zahteval je seveda v prvi vrsti splošno in enako volivno pravico. V zadnjih dveh letih se je iz Ogrske izselilo 300.000 ljudi, delavcev manjka, stanovanja so draga in slaba, tuberkuloza razsaja, število analfabetov se povečuje. Take so razmere na Ogrskem. Socialni demokrati so patrioti. Oni zahtevajo politično in gospodarsko samostojnost Ogrske ter samostojno carinsko ozemlje.

OGRSKI KRŠČANSKI SOCIALCI.

Budimpešta, 10. okt. Ogrski krščanskosocialna deputacija je Justhu tudi predložila peticijo glede na splošno in enako volivno pravico. Justh je odgovoril: »Zahvaljujem se vam, gospodje, za vaše zaupanje. Bode prepričani, da se niste varali. Ogrski parlament bo brez ozira na narodnosti (!), sloje (!) in vero izpolnil svojo dolžnost in tudi vprašanje o volivni reformi izkušal rešiti s stališča interesov vseh slojev prebivalstva.«

SENZAČNA VEST.

London, 10. oktobra. Angleški socialist Vivian je dobil iz Belgrada sledečo depešo: Potem ko je policija umorila stolnika Novakovića, je kralj Peter razdelil med zatolnike 150.000 frankov. Predno se je izvršil umor, je bil belgradski policijski prefekt pri kralju v avdijenci.

SRBIJA.

Neugodne finance.

Belgrad, 10. okt. Srbska trgovinska banka je izgubila vsled špekulacije z izvozom živine večji del svojega delniškega kapitala in rezervnega fonda, vrh tega pa jo je neki agent »goljufal« za 180.000 fr. Tudi druge banke se nahajajo v krizi. Izkazalo se je, da je vlada izdala napačno statistiko o izvozu. Banke zvrčajo v posebni vlogi na vlado odgovornost za svoj finančni polom na Pašiča. Ako se v kratkem ne začne zopet trgovinska pogajanja z Avstrijo, bodo srbske banke bankerotne in se bodo morala plačila ustaviti. Letošnji deficit iznaša štiri milijone frankov. Proračun za prihodnje leto izkazuje sedem milijonov deficita. Krme za živino primanjkuje, vsled česar je vlada morala odpraviti zadaj carino na krmo in seno.

FRANCOSKI PARLAMENT.

Paris, 9. oktobra. Francoski parlament bo sklican najbrže 22. t. m. Clemenceau bo opravičil svoje stroge naredbe proti antimilitaristom, predložil reformo policije, uradniški statut, dohodninski davek, delavske pokojnine in podržavljenje severozahodne železnice. Predlagal bo tudi, da se delavski borzi odtegne vladna podpora, ker jo borza vporablja za protivjoško propagando.

»OSSERVATORE ROMANO« IN NEMŠKI CENTRUM.

Rim, 9. oktobra. Pariški »Temps« in »Agenzia Stefani« sta prinesla tendenciozno poročilo, da se nemški centrum s papeževno okrožnico »Pascendi dominici gregis« ne strinja. »Osservatore Romano« to trditev zavrača kot skrajno nesmiselno. »Temps« je bil o govoru barona Hertlinga ob otvoritvi »Goerresove družbe« v Paderbornu čisto napačno informiran. »Osservatore« imenuje Hertlingov govor krasen in le skrajna nevednost je bila vstanu ta govor tolmačiti za nasproten papeževi encikliki. Baron Hertling je nasprotno iz-

javil, da nemški katoličani papeževno okrožnico sprejmo z velikim spoštovanjem in priznanjem, ker je modernizem ostre obsodbe vreden. »Osservatore« pripominja le to, da se dá disputirati zgolj o eni točki in Hertlingovem govoru, kjer ta izvaja, da v Nemčiji nihče ni ničel tega modernizma.

Angleška.

Politična kampanja. — Proti lordom. — Pomorske vaje.

London, 10. oktobra. Kakor znano, vlada na Angleškem zelo oster spor med liberalnim ministrstvom Campbell-Bannermanovim in konzervativno gosposko zbornico, ker je slednja odklonila več zakonskih načrtov, na primer šolski zakon, ki uvaja brezkonfesionalni pouk, Campbell-Bannerman, ministrski predsednik, je nedavno v Edinburghu v nekem govoru vnovič opominjal lorde, naj sami reformirajo svojo zbornico, da ne bo vlada sama prisiljena uvesti reformo. Campbell-Bannerman bi namreč rad, da bi lordi sami črtali iz svojega zakonika pravico, da smejo zavračati zakonske načrte, ki jih izdela vlada ali pa poslanska zbornica. Ministrski predsednik je lordom predloževal, kako se krona že celih 200 let ni poslužila več svoje veto-pravice. Vlada bo zdaj zbornici lordov vnovič predložila od nje odklonjene zakone, med njimi tudi resolucijo poslanske zbornice, da se ima odpraviti absolutna veto-pravica lordov. Campbell-Bannerman je napovedal grozil, da bo, ako se lordi ne vdajo, apeliral na ljudstvo. Več listov meni, da to ne bo imelo nobenega uspeha. Na Angleškem liberalna vlada pride in gre — danes liberalci, jutri konzervativci. — Zdjaj so se začele velike jesenske vaje angleškega brodivoja pod poveljstvom sira Charles Beresford. Brodivoje, ki bo vadilo, sestoji iz 26 bojnih ladij, 15 križark, 10 lahkih križark in še več manjših ladij, vsega skupaj 110. Takega ladjevja za vaje ne spravi skupaj nobena druga veselica. Admiral poveljuje nad 11 podpoveljniki ladij. Vajam ne sme prisostvovati noben poročevavec, Naloga brodivoju bo: izvrševati ponočne boje in odbijati torpedne napade sovražnega brodivoja. — Liberalci po zgledu svojega ministra marljivo govorijo in vnamajo svoje poslušavce proti lordom. V njihovi lastni stranki pa ni vse zlato, kar se sveti. V vladni večini namreč ni edinstva. Liberalci so odbili od sebe Iree, ker niso izpolnili obljub, ki so jih jim dali ob priliki volitev. Potem so odbili od sebe prebivavce velike provincije Wales, ki zahtevajo, da se cerkev pri njih »razdržavi«, to se pravi: osamosvoji. Ker poslanec iz Wales Lloyd George tega pri vladni ni dosegel, mu bodo izrekli nezaupnico in so zato sklicali shod na prihodnji četrtek. Liberalci pa so sprti tudi s socialisti, s katerimi so zdaj nasproti konzervativcem tvorili večino. Pri zadnjih dopolnilnih volitvah so socialisti glasovali proti liberalcem.

MAROKO.

Novi izpreobrat v aferi. — Španska. — »Civilizatorično« delo Francozov v Casablanci.

Casablanca, 10. oktobra. Med Francosko in Špansko vlado glede na Maroko veliko nasprotje, dasi oficijelni krogi to trdovratno tajijo. Ravno danes (10. t. m.) izkušajo uradno izmanjševati vedne kompetenčne prepire med francoskim generalom Drude in španskim poveljnikom Santa Olalla. Krivda je odločno na strani Francoske, ki se za določbe algezijske pogodbe ne zmeni in hoče Špansko iz Maroka izpodrinuti, dasi ima Španska tu pravice od pamtvice in starejše nego Francoska. Drude hoče zasesti in je povečini zasedel s svojimi vojaki okolico Casablance, dasi algezijska pogodba čisto jasno pravi, da je okolica v Casablanci špansko akcijsko ozemlje. Santa Olalla seveda protestira — ako bi imel s seboj toliko vojaštva kot Francozi, bi se stvar po neprevidnosti in vsled strasti pač že večkrat krvavo iztekla. Povrh tega pa francoski listi Španijo hočejo pred vso javnostjo očrniti, da podpira v Maroku vtihtapljanje orožja, kar pa odločno ni res. — »Civilizatorično« delo Francozov v Casablanci nam opisuje znani Anglež Hands v »Daily Mail«, torej v listu, ki je glede na maroško afero dopzdaj vedno simpatiziral s Francosko. Cvetoče mesto, ki je imelo 35.000 marljivih prebivalcev, ki so se skoro vsi bavili s trgovino, je zdaj razvalina. Po cestah se pojavijo psi in temne sestradane roparske postave. Angleški in nemški trgovci držijo roke križem, ker so vsled okupacije, plenjenja in nasilja vojakov obubožani in ne dobijo nobenega kredita več. Francoski vojaki so zasedli vse prazne hiše, vse iz njih pobrali, celo ščurke in podgane — ko pa pridejo prejšnji lastniki nazaj, da reklamirajo svojo posest, jih vojaki izženejo. Vsega so se polastili vojaki in judje iz Orana in Tangerja. Kaj so počeli z ženami, o tem ni moč pisati. Pač pa so storili veliko kulturno delo, naročili so iz Francoske — café chantant!

FRANC JOZEFOVA grenka voda.

Podružnica
v Spljetu.

Dolniška glavnic:
K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Stritarjeve ulice št. 2

sprejema vloge na knjižico in tekoči račun ter je obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %.

Podružnica
v Celovcu.

Rezervni fond:
K 200.000.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela
v komisijsko zalogo:

**Valvasor, Johann Weichard Freicherr von: Die
Ehre des Herzogthums Krain.** Laibach-Nürnberg
1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74).
Rudolfswerth 1877-79.

**Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov
po K 80.—**

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po
znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Lan-
des Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen
Müntz etc. Von der Crainerisch-Sclavontschen Sprache, wie
auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen,
Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani
836. K 12.—

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und
andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten
und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlös-
sern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen
Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der
Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-
Geschichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oester-
reichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnive
nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860.
2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—,
vez v 1/2 usnje K 10.—

Wolf-Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5.
XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena,
broš. K 16.—, v 1/2 usnjatih vezavah K 22.—

Verhovec, I. Professor, Die wohlöbl. landesfürstl. Haupt-
stadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Ver-
gangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom
J. 1745. — 213 strani. K 2-50. Izborna kulturno-zgodovinsko
delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pi-
sateljevi.

Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih pokop-
ališčih. Ljubljana 1901. 23 strani, K —60.

Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien
des Laibacher Stadtarchives. Laibach 1899. — 33 strani. K —60.
— Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante
Schule zu Reifnitz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani.
K —60.

Schumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain.
I. Band. 777—1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana
cena. K 2-50.

— II. Band. 1200—1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana
cena. K 2-50.

Schumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen,
Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3.
VIII + 338 strani. Znižana cena. K 2-50.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 2-50.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.
I. knjiga (l. 501—800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—

— II. knjiga (l. 801—1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega,
etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—,
vezano K 22.—

Miterrutzner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na
Tirolskem. 1880. — K —60.

Rados, Maria Theresia und das Land Krain 1740—1780. — 1881.
K 1-40.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

- I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—
- II. zvezek: Turgenjev, Stepni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob
Volgi. K 1-20, eleg. vez. K 2-20.
- III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 2-40, eleg. vez. K 3-40.
- IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—,
eleg. vez. K 4-20.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 3-80, eleg.
vez. K 5.—

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani.
K 2.—, eleg. vezan K 3-20.

Šašelj, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljub-
ljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo raz-
širila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima po-
sebno knjige slovenskega knjigotržva, dalje učne knjige za vse šole, kakor
tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v
knjigotržvu nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem
antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na raz-
polago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na
zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam doj-
dejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

V angleškem skladišču oblek

v Ljubljani, Glavni trg šte. 5

je še v zalogi:

nad **1800** komadov modernih **dolgih paletotov** iz double
in anglešk. blaga, kakor tudi **peluche-jopice** do **gl. 6,**
nad **1500** komadov **dežnih plaščev** s kapuco do **gl. 3.**

2314 3 2

O. Bernatovič.

Ženitbena ponudba.

Mladenič, 24 let star, z majhnim posest-
vom, zmožen slovenskega in hrvaškega jezika,
dobar gospodar ter izkušen fotograf, se želi
seznaniti s kakšno gospodilno ali vdovo brez
otrok v starosti od 24 do 30 let ter zmožno
slovenskega in nemškega jezika. Gotovine se
zahteva najmanj 12.000 kron. Prednost imajo
samo hčere trgovskega in fotografskega stanu
kakor tudi iz gostilne. Ponudbe naj se pošli-
ljajo upravnštvu „Slovenca“ do konca teko-
čega meseca pod naslovom „Srečen zakon,
št. 8978, št. 7.“ 2312 3-2

2151 6-4

Prilika.

Prodaja jesen-
skega blaga po
zelo znižanih
cenah pri
Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernove ulice št. 9.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj kosm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital-Stritar. ul. 7

Učenca

za krojaško obrt sprejme takoj **Ivan
Bukovnik, Ljubljana, Mestni
trg 9.** 2243 10-4

Katoliška Tiskarna

priloroča raznovrstne

vizitnice
po vsaki ceni.

Pomočnika

za veliko delo sprejme takoj
Anton Čebulj, krojaški mojster
2286 3-2 na **Jesenioah, Gorenjsko.**

IVAN KREGAR

pasar in izdelovatelj cerkvenega
.. .. orodja in posode

se priporoča velečast. cerkvenim
predstojništvom v obilna naro-
čila ter si usoja naznaniti, da se
nahaja njegova

delavnica

odslej na

Elzabetni cesti

blizu samostana oo. Jezuitov in
nasproti Jožefinuma. 5 5 3

Ker je moja zaloga za jesensko in zimsko se-
zono z najnovejšo in najelegantnejšo konfekcijo
za gospode, dame, dečke in deklice popolnoma
izbrana, zato si usojam p. n. občinstvo povabiti
za nakup, dokler je zaloga še bogata! 2246 6-5
Se priporočam spoštovanjem **O. BERNATOVIČ.**

Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Glavni trg šte. 5.